

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Ameriške volitve

V torek so se vršile v Zedinjenih državah za celotno obnovo državnega zbora in za tretjinsko prenovitev senata. Prva zbornica šteje 435 poslancev, druga pa 96 senatorjev. Dve stranki si delita moč v državi, republikanci in demokrati. Prvi so razpolagali sedaj s 269 poslaniškimi mesti, demokrati so jih imeli samo 166. Senat so nadvladali republikanci s 57 mandati, katerim je stalo nasproti 39 demokratiških senatorjev. Po zadnjih vesteh, ki prihajajo preko oceana, izgleda, da bodo imeli demokrati odslej večino v državni zbornici in v senatu. To so velika sprememba, kojih posledice mi ne bomo neposredno občutili, ker smo predač od interesnega kroga ameriške politike. Toda sodeč po vtisu, ki ga je napravila demokratska zmaga na celi svet, so volitve dne 4. novembra mednarodnega pomena in kot take jih moramo tudi mi, četudi v svoji skromnosti, oceniti in mednarodnopolitično opredeliti.

Casopise, ki išče senzacij, bo našlo zelo interesanten predmet za razmotrivanje. Lahko bo govorilo o »mokrih« in o »suhih«, lahko bo njih medsebojne boje polbarvalo v humorističen kolorit in delalo duhovite opazke na račun »žejnih« in »suhih«. Dasi je vprašanje prohibicije morebiti igralo veliko vlogo pri volitvah, smo prepričani, da se tako izraziti politični preobrati, kot je ameriški, ne napravi okrog malo naivnega vprašanja, če bo smel ameriški državljani uživati alkohol ali ne. Prohibicijsko vprašanje je danes mogoča podzemeljska sila v Zedinjenih državah. Toda pri njem ne igra odločilne vloge subjektivno razpoloženje Amerikancev za ali proti alkoholu, ampak denarni zavodi in veliki trgovski in industrijski koncerni, ki hočejo služiti denar s pridobivanjem in razpečevanjem alkohola. Človek se privadi na vse, tudi na stradanje, toda želja po dobičku ni nikdar ugnana. Danes se je v Ameriki slučajno obesila na rame demokratov zato, ker so najizrazitejši predstavniki demokratske stranke tudi interesirani nasprotniki alkoholne prepovedi. Jutri se lahko zgodi, da bo borba proti prohibiciji veselo jadrjala pod zastavo republikancev, če bodo republikanski vodje imeli interesa na tem, da postane ameriški narod »mokre«. Tudi ni pravilno, če mi po našem lastnem receptu ameriške politične stranke uklenemo v neko nespremenljivo dogmatično oklopje. Politični programi obeh strank, če sploh smemo govoriti o programih, so si zelo podobni in se spreminjajo s časom in z razmerami, osobito pa pod vplivom voditeljev. Če je kje res, da nikdar ne zmaga en program proti drugemu, velja to za Zedinjene države. Zato mi tudi ne damo nič na razlage, ki trdijo, da je ideja demokratov porazila idejo republikancev, ker ne ene ne druge ideje do sedaj še sploh ni bilo v smislu našega strankarskega žargona.

Toda tudi brez tega bo še vedno težko z gotovostjo reči, zakaj je prišlo do tega demokratskega plazu, ki je neprimerno naenkrat preobrazil ameriški parlament in ustvaril pikanten položaj, da bo republikanski predsednik moral še dve leti vladati z državnim zborom, kjer ima vodilno moč opozicija. Čisto krajevni razlogi, ki z veliko državno politiko nimajo ničesar skupnega, so v veliki meri odgovorni za preokret. Zunanje politična vprašanja po našem mišljenju niso vzbujala ameriškega volilca pri glasovanju, akoravno vemo, da bo sedaj, po volitvah, narastek demokratov spreminjal gledanje na gotova vprašanja mednarodnega značaja.

Poleg zgoraj naštetih vzrokov pa je odločilno vplival na izid volitev sedanjí gospodarski položaj Zedinjenih držav. Ko so Amerikanci pred dvema letoma zanesli Hooverja med velikanskim triumfom na Kapitol, je bila Amerika podobna sitemu človeku, ki se dobrohotno smešlja na svojo okolico in zajemlje iz nako-pičenih rent, kar mu je potrebno za udobnost življenja. Hoover je bil predsednik blagostanja. Okrog njegovega imena se je ustvarila legenda ustvarjajoče moči in Amerikane je pričakoval, da bo ta veliki organizator in gospodarski izvedenec pognal njegovo blagostanje še na višjo stopinjo. Bilanca dveh let njegove vlade ne samo da ne kaže nobenega dobička ampak nosi dokaze strašnih udarcev. Najprej se je izvršil velikanski krah na njujorški borzi, ki je uničil nad 200 milijard premoženja. Umetno napihnjeni vrednostni papirji, ki so se naslanjali na tone neproduktivnega zlata, so pošli in dali razumeti ameriški finančni, da posest zlata še ni istovetna z blagostanjem. Zatem je sledila brezposelnost v industriji, ki je vrgla na cesto skoroda 5 milijonov ljudi. Ameriški produkti so postali dragi na svetovnem trgu, ker so se pridobitni stroški dvignili tembolj, čim več zlata je ležalo nezaposlenega po kletah bančnih zavočev. Naposled se je pridružila še poljedelska kriza, katero so najbolj občutili farmerji južnih dežel, ravno oni, ki so pri zadnjih volitvah verovali obljubam Hooverja, da jih bo na poseben način ščitil. Kot krona vseh neprimlik na gospodarstvenem polju je prišlo zvišanje ameriških carinskih davkov na vse inozemske produkte. To so izsilili od Hooverja industrijski trusti, ki so z nevoljo gledali, kako ceneje inozemsko blago prepravlja njihov trg. To stališče je bilo morda iz subjektivnega stališča dobro, toda iz zvala je pri inozemskih državah protikupe,

Srdit volivni boj v Avstriji

Heimwehr odločen, da gre do skrajnosti - Zakaj se razorožuje samo levica, zakaj tudi ne desnica?

Dunaj, 6. nov. (Izvirno »Slovenec«). Starhemberg neutrudljivo nadaljuje razorožitev socialistične borbene organizacije »Schutzbund«. Hišne preiskave se vršijo pri vseh organizacijah in pri vseh odličnejših voditeljih. Iz severnega Štajerja in iz Burgenlanda je privlekel cel arzenal municije, kar mu daje poguma za nadaljevanje započetega čiščenja. Notranji minister se je izrazil, da je to samo začetno dejanje v razoroževanju »rdečega bika« in da bodo bolj občutni udarci še sledili. Ko se bodo po volitvah enkrat duhovi polegali in ko bodo volitve že pozabljene, bo marsikateri idejni nasprotnik heimwehrovskega ministra odobral njegov energičen nastop; zato ker je dejansko preprečil krvoprelitje.

Volilni boj zavzema nepričakovane dimenzije. Kdor pozna Dunajčana iz predvojnih časov, bo strmel, da narod, ki se je sladkal ob čašici penete bele kave in plesal po melodijah kitare, naenkrat pade v nekako histerično razpoloženje in govori o bombah, o orožju in o krvi, kakor da bi to bili vsakdanji kavarniški pogovori. To velja za levčarje ravnotako kot za desničarje. Vsak hladnokrven Avstrijec, katerih pa za enkrat res ni mnogo, in vsak objektivni inozemec bodo priznali, da je bilo potrebno seči po socialističnih organizacijah, toda vsak se bo tudi čudil, zakaj se ista strogost ne izvaja tudi nad heimwehrovc, ki v svojem paganskem nacionalizmu niso nič boljši, kot pa brezbožni marksisti. Socialisti so v Avstriji čisto navadni boljševiki, heimwehrovc pa so fašisti. Pametna vlada, kateri leži bodočnost

Avstrije pri sreč, bi morala seči po enih in po drugih.

Včeraj je neki socialistični voditelj Hergethaler vihtel pesti in pozival ljudstvo k državljanski vojni ter klicel kri nad vse buržuje, nekaj dni prej pa je heimwehrovskega nadučitelja Rottenmanna (učiteljstvo stoji danes v sprednjih vrstah najbolj davljivih nacionalistov v Avstriji) med tulenjem heimwehrovcov vpil, da ga je sram voliti, »da bi rajši z nožem v roki napravil red v tej svinjski (sic!) državi«. Socialist Otto Bauer pošilja strela nad svoje nasprotnike in jim grozi z represalijami zatiranega proletarijata, heimwehrovskega ministra Hübert pa poziva ljudstvo na neizprosno boj »četudi z orožjem« za narodov blagor. Socialistični bivši kancler Renner namigava, da internacionalni socializem ne bo mirno gledal razdejavanja Starhembergove politike, heimwehrovskega grof Czernin, bivši avstro-ogorski zunanji minister, katerega je Clemenceau pred svetom ožigosal za lažnjavca, pa napoveduje, da ostaja po ena italijanska in madjarska divizija na avstrijski meji, da posežeta vmes, če in kadar bo potrebno.

Volilni boj je ustvaril eno neznosno zmešnjavo etičnih vrednot in pastirsko pismo avstrijskih škofov je učinkovalo kot blagodejen solnčni žarek v to temo, kjer svobodomiselnost vseh barv med silnim truščem političnih strasti kuha svojo medicino za »osvoboditev človeškega duha«. Mi tukaj popolnoma razumemo, da bo edino strogo disciplinirani nastop krščanskih socialcev, četudi bi bil združen z žrtva-

mi, preprečil dogodke, ki bi znali pospešiti končni razpad avstrijske neodvisnosti ob delirantnem ploskanju velenemcev in pristašev priključitve k nemški državi.

Diplomatski krogi sosednih držav imajo nalog zasledovati z veliko pozornostjo razvoj volilnega boja. Posebno je to potrebno, ker se že govori o inozemskih divizijah, ki stojijo na straži ob avstrijski meji. Morda bi socializem in heimwehru ne bilo ljubo, če bi se tem divizijam pridružile še druge. Avstrijske volitve v visoki meri interesirajo njene sosedne, ki bi svedela najrajši videle, da bi vladal mir ob njih mejah.

Dunaj, 6. november. as. Tudi danes se je nadaljevala preiskava po orožju v socialno demokratičnih društvih, našli pa so le malo zalog. V Brucku ob Muri še vedno nastopa vojaštvo. Tam so našli včeraj in predvčeršnjem še 56 pušk s 6.000 nabojev, 25 ročnih granat, 1 strojno puško, dalje pa tudi čelade, lopate, revolverje, boksarje, svetilne rakete, bajonete in drug vojni material. Tirolsko vodstvo socialnih demokratov je objavilo izjavo, v kateri trdi, da je bilo orožje, ki so ga zaplenili v Innsbrucku, dano na razpolago republikanskemu Schutzbundu v času kritičnih odnošajev z Italijo, ko je hotel Mussolini ponesti italijansko tricoloro čez Brenner. Ta zloga orožja je bila znana brigadni komandi v Innsbrucku, kakor tudi tirolski deželni vladi. Takrat se je Schutzbund celo izjavil pripravljenega, podrediti se vojaški komandi.

Končni izid ameriških volitev

V zbornici imajo demokrati večino — V senatu pa polovico sedežev

Newyork, 6. nov. as. Volivni izid je sedaj ugotovljen, kakor sledi: V poslansko zbornico je izvoljenih 218 demokratov, 212 republikancev, 1 farmer-labourist in 1 neodvisen republikanec. Manjka še izid za tri mandate. Absolutna večina demokratov v poslanski zbornici je torej gotova. Zato bodo tudi demokrati imenovali svojega predsednika zbornice in predsednike vseh odborov. V senatu pa so demokrati s svojo zmago v državi Kentucky sicer dobili 48 mandatov, toda republikanci bodo tu najbrže skupno s farmerjem Shipstead-om prevzeli vodstvo v odborih. Ob enakosti števila glasov bo odločeval glas podpredsednika Curtisa kot senatnega predsednika in korist republikancev. Kot

naslednik Boraha za predsednika v zunanjem odboru bo postal najbrže Swanson iz Virginije. Izid volitev je najtežji poraz Hooverja, kakršnega pač že 20 let ni doživel noben predsednik sredi svojega uradovanja. Republikanci so pri teh volitvah izgubili več glasov, kakor so jih pridobili leta 1928.

Newyork, 6. nov. AA. Protiprohibicionisti se radujejo izidov pravkaršnjih volitev. V novi zbornici imajo pet članov, v senatu pa 18. Ta uspeh sicer ni še odločilen, vendar pomeni dokajšen napredek z prejšnjimi leti. V Massachusettsu, Rhodeislandu in v Illinoisu so pri referendumu glasovanju o prohibiciji zmagali njeni nasprotniki.

Rudniška katastrofa v Ameriki

235 mrtvih — Predsednik premogovnika tudi ubit

Newyork, 6. nov. p. Število mrtvih ob strašni katastrofi v premogokopu Miellfieldu v državi Ohio je mnogo večje, kakor se je početka mislilo. Ugotovljeno je, da se še okoli 60 delavcev nahaja v porušeni rovih, da pa so reševalna dela nemogoča. Število mrtvih znaša 235. Reševanje je življenjsko nevarno, ker so kanali za zračenje poškodovani. Iz odprtin še vedno odhajajo strupeni plini. Med mrtvimi, katerih trupla so bila prenešana iz rogov, je predsednik premogovnika Titus, ki se je v času eksplozije s 5 strokovnjaki nahajal v rovu na kontroli. Titus je pripadal največjim magnatom premogokopov v Ameriki. Veliko število izmed najdenih trupel je tako ožganih, da se ni mogla ugo-

toviti njih identiteta. Pred rovi se dogajajo strašni prizori, ker hočejo žene ponesrečenih za vsako ceno v rove, da rešijo svoje hranitelje. Policija ima obilo posla, da jih od tega odvrne.

Newyork, 6. nov. as. Do sedaj so spravili na dan 70 mrtvecev, 90 pa jih je še v rovih. Večina mrtvecev je tako razmesarjena, da jih ni mogoče spoznati. Proti plinom so bile plinske maske nezadostne. Velike množice sorodnikov se gnetejo pred vhom v rudnik. 200 rudarjev se je še pravočasno rešilo iz rudnika, mnogo pa jih je bilo poškodovanih. Pozno ponoči se je posrečilo reševalnemu moštvo vdreti v rudnik. 26 rudarjev so še rešili živih, ostali pa so vsi mrtvi.

Aretacije odličnih protifašistov

Fašističnim grožnjam slede dejanja

Milan, 6. november. as. Mussolinijevi napovedi v govoru pred fašističnimi pokrajinskimi tajniki, da se bo začel poostren boj proti političnim nasprotnikom, je takoj sledila cela vrsta aretacij in sicer predvsem nasprotnikov režima, ki so se v zadnjem času neprevidno izražali glede korupcijskih afer. Se isti dan je bil aretiran v Milanu Belotti, trgovinski minister prejšnjega kabineta Bonomi in državni tajnik državnega zaklada v prvem ministrstvu Nittia. Čaka ga več let pregnanstva na otokih. Čuje se, da je bil aretiran tudi bivši finančni in vojni minister Soleri, pristaš Gollittija. Dalje se poroča, da so bili v Milanu aretirani številni intelektualci, tako dr. Parri, bivši inozemski

ki so praktično zaprli inozemske trge za ameriško industrijsko blago.

Vse te pregrehe očitajo demokrati Hooverjevi vladi. Amerikane ne more delati, ne more služiti denarja, Amerikane se počuti neugodno. Jeli so gospodarske prilike v zvezi s kakšnimi svetovnimi pojavi ali ne, to njega ne briga. Zmaga demokratov bo imela, po našem mnenju to dobrota, da bo Zedinjene države zopet nvrstila v organsko zvezo z ostalim svetom, kar bo nemara prineslo dobiček tudi nam v oddaljenem Balkanu.

urednik »Corriere dela Sera«, ki se je šele pred kratkim vrnil iz pregnanstva, in odvetnik Riccardo Bauer, ki sta skupno izdajala do prepovedi liberalni protifašistični list »Caffee«, pisatelj Dino Roberto, vseučiliška profesorja Rossi in Bossi, odvetnika Luzzatto in Garbani ter nek letalski kapetan. Te aretacije, o katerih listi ne pišejo prav nič, so povzročile v protifašističnih krogih veliko vznemirjenje.

Proti carinskim kartelom

Budimpešta, 6. november. as. V poslanski zbornici je krščansko socialni poslanec Grieger ostro kritiziral carinsko politiko vlade, ki je povzročila neznosno draginjo. Močne organizacije so s pomočjo političnih strank in visokih uradnikov ustvarile nepremagljivo fronto, da si zaslužijo milijone in milijone na nezakonit način s pomočjo državne oblasti. Trgovinski minister Buda je odgovoril, da je bila Madžarska prva država v Evropi, ki je odpravila uvozne in izvozne prepovedi od danes do jutri. Madžarska carinska tarifa se je tokom časa zelo znižala, dočim imajo sosednje države takorekoč navado, da dvakrat na leto zvišujejo carinsko tarifo, naperjeno proti Madžarski. Popolna odprava carinskih tarif je vsled tega neizpeljiva.

Seja ministrskega sveta

Belgrad, 6. nov. Danes je bila od 17 do 19.30 seja ministrskega sveta. Predsedoval ji je predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve general Peter Zivkovič. Prisotni so bili vsi gg. ministri. Na seji so proučili poročila gospodarstvenih ministrov o svojem potu med prebivalstvom.

Nato je bila sprejeta dokončna redakcija zakona o likvidaciji agrarnih odnošajev na Begluških posestvih v Bosni in Hercegovini. Minister financ je pooblaščen, da izda potrebno število obligacij.

Nazadnje je bila sprejeta redakcija zakona o davku od neoženjenih oseb in zakon o davčni oprostitvi rodbin, ki imajo več kot 9 otrok.

Vest italijanskega lista

Rim, 6. nov. m. »Vedetta d'Italia« prinaša izjavo samostojnih demokratov v emigraciji, v kateri se pravi, da se samostojni demokrati pridružujejo borbi demokratskega naroda za neodvisnost, da se v borbi proti tiranom v Belgradu pod vodstvom neustrašenih voditeljev dr. Mačka, Pribečevića, dr. Trumbača, dr. Pavelića, Košutića, nahajajo vsi častiti ljudje iz države in da med mučnikom Svetozarjem Pribečevićem in izdajalcem dr. Pavelićem, danes ni nobene razlike.

Za dvig turizma v Primorju

Split, 6. nov. z. Banska uprava je za pospeševanje turizma v primorski banovini izdelala obširen načrt, po katerem bo v najkrajšem času pričela z deli. Mesta, ki so finanjsko slaba, bo z večjimi svotami podpirala pri gradnji hotelov. Tako se bodo dale podpore za zgraditev hotelov v Sinju, Omišu, Šibeniku, Rabu, Visu in Korčuli. Vse gradnje se bodo vršile s pomočjo domačega kapitala. Lastniki teh hotelov se bodo okoristili z določbami novega zakona o hotelski industriji.

Sušak, 6. nov. p. Ravnateljstvo zagrebškega velesejma je povabilo sušaško Zvezo za pospeševanje turizma, da se udeležijo razstave na zagrebškem spomladanskem velesejmu v letu 1931. Zveza se bo povabila odzvala.

Naša tekstilna industrija

Belgrad, 6. nov. z. Za pospeševanje tekstilne industrije, ki je pri nas zelo razvita, se bodo dale gotove koncesije in beneficije glede davkov, taks in izvoznih postavk, da bi se izdelani material mogel izvažati na tuja tržišča in vzdržati konkurenco, kar pa pri sedanjih obsežnih davkih in dajatvah ni mogoče. Naša tekstilna industrija krije potrebe države, preostalo pa izvažala. Največ gre blaga v Grčijo, Albanijo in drugam. Na merodajnih mestih se bo vprašanje znižanja proučilo, da se naša tekstilna industrija privede do popolnega razmaha.

Otvoritev gregorjanskega vseučilišča

Rim, 6. nov. as. Po slovesni maši v cerkvi sv. Ignacija je bilo danes po končanem prenovljenju otvorjeno poslopje papeževnega gregorjanskega vseučilišča, prve Vatikanske visoke šole. Posvečenje je izvršil kardinal Bisletti. Vseučilišče je opremljeno po najmodernejših načelih. Tako je posebno knjižnica urejena po ameriški vzorcu.

Dunajska vremenska napoved: Pričakovati je mirnega vremena, pri čemer bo v raznih krajih različno oblačno, po večini pa le malo oblačno. V jutranjih urah je pričakovati slane, podnevi pa bo miho vreme.

Zagrebska vremenska napoved: Stalneje. Lepše in jasneje.

Autonomna podkarpatska Rusija

Češkoslovaška se resno bavi z načrtom, dati svojim Rusinom autonomijo
Podkarpatski guverner se pogaja v Pragi

Praga, 6. okt. (Izv. Slov.). Današnja Prager Presse prinaša oficijozno poročilo, ki brez dvoma izvira iz vladnih krogov, in ki navaja podrobnosti o avtonomiji, katero bo Češkoslovaška vendarle dala podkarpatskim Rusinom. List poroča, da se mudi v Pragi guverner dr. Beskid, ki se namerava pogajati z različnimi ministri, med njimi posebno s predsednikom vlade, z notranjim ministrom, z zunanjim ministrom in ministrom za prosveto o vseh podrobnostih, ki so za izvedbo avtonomije potrebne. Dr. Beskid je izrazil svoje najgloblje prepričanje, da je avtonomija potrebna in da bo skupnim interesom države in njenemu ugledu v inozemstvu prinesla veliko koristi. Rusini avtonomijo zaslužijo. Kulturno so se dvignili, gospodarsko so se opomogli, svojo lojalnost do države so neštokrat pokazali, zakaj se jim torej ne dala avtonomija, katero predvideva med drugim tudi mirna pogodba v St. Germainu!

K temu pristavljajo informirani krogi pri predsedništvu vlade, da se Podkarpatski Rusiji naj-

brže zaenkrat ne bo dala popolna avtonomija, ampak da bo to stvar razvoja in sicer v hitrih etapah. Češkoslovaška država je za popolno ohranitev vseh zgodovinskih in kulturnih bogastev, katere dišijo posamezne narodnosti in plemena, ki živijo v mejah republike. Le tako se bodo vsi počutili srečne v skupnem domu in bo vsak del lahko v polni meri doprinesel k dvigu moralnega in materialnega blagostanja skupne domovine. Desetletno življenje v ozkem sodelovanju s češkoslovaškim narodom, je bilo Rusinom koristno. Opomogli so se na vseh polih, analfabetizem je nazadoval, razširila so se državnost in privlačna prosvetna društva in ustanovitve se je veliko kulturnih ogledov po celi deželi. Narod je sedaj zrel, da prevzame sam večjo odgovornost za svoj razvoj.

V nekaterih krogih naglašajo, da se bo Češkoslovaška še bolj požurila dati avtonomijo svojim Rusinom ali Ukrajincem, ker hoče Ukrajincem onstran Karpat pod poljsko republiko pokazati, kako ona postopa s svojimi narodnimi manjšinami. Za

tem se ne skrivajo nikaki imperijalistični cilji. Češki vladi da je veliko na tem ležeče, da si Ukrajinci, katere preganjajo boljševiki, katere preganjajo sedaj še Poljaki, najdejo varno zavetišče za svojo stoletno kulturo v njenih mejah. Ukrajinci bodo sklep praške vlade pozdravili z veseljem in hvaležnostjo.

Lvov, 6. okt. ff. Ukrajinska narodna organizacija, ki jo vodi Levko Petruševski, je v zaporu, je sklenila, da zaprosi češkoslovaško vlado, da bi dovolila, da se prenesejo v Podkarpatsko Rusijo vsi zgodovinski dokumenti, ki se nanašajo na ukrajinsko zgodovino. Poljske oblasti so za ta sklep zvedele in iščejo odgovorne osebe, da jih privedejo pred sodišče radi veleizdaje. Iz Tarnopola se poroča, da je na nekem tamšnjem zborovanju odlični ukrajinski voditelj izjavil, da je sedaj za ukrajinski narod, ki šteje 30 milijonov ljudi, edino le še podkarpatska Rusija v Češkoslovaški oni otoček, kjer ni preganjanja, in kjer se Ukrajincem ne zameri, da imajo svojo samolastno kulturo.

Mednarodni žitni trg

Izmed. vseh panog svetovnega pridobitvenega gospodarstva kaže žitni trg najbolj obupno sliko. Kljub temu, da je nova letina skoro povsod (pred vsem v Argentini) pod normalo ali še ni pospravljena (na pr. v Kanadi), ležejo cene vedno nazdoli: snikale so se pri pšenici od 135 na 116 centov za bushel (35,24 l) samo tekom zadnjih treh mesecev. To stalno nazadovanje odpira jako mrke vidike za bodočnost. Angleži, ki so vajeni carine prostega uvoznega žita, nikoli niso pomislili, zakaj prodaja indijski poljedelec svoje pšenice poceni in potem sam strada. Če se zanimajo zdaj za dokazne prištevane zaščitne carine o nemoralnosti nakupa stradalci Rusiji iztrganega žita, ni to posledica umiljenja, temveč zopet izraz strahu pred nadaljnjo poostrojitvijo itak občutne gospodarske krize. Francoska vlada, ki ne občuti v nasprotju z britskimi socialisti, nobenih stanovskih simpatij do sovjetov, je izkazala več odločnosti. Izjavila je, da ne more dovoliti, da se nadaljuje sedanje stanje. Tekom prvih šest mesecev tega leta so odgovarjali 441 milj. fr. sovjetskega uvoza na Francosko samo 119 milj. francoskega izvoza v Rusijo. Primanjkljaj sovjetov je konrat znaša torej nad 300 milj. fr. Boljševiki so ponovno nakupili blago na Nemškem za one franke, ki so jih prejeli v Parizu. Zato je dobil poljedelski minister David pooblastilo, da prepreči vsako rusko kupčijo, ki bi povzročila nezdravo spekulacijo.

Ni dvoma, da bodo izkoristili sovjeti sedanji zastoj na žitni borzi, toda njih seveda ni med onimi glavnimi činitelji, ki povzročijo stalen padec žitnih cen. Slednji je še vedno v zvezi z izredno dobro lanskim evropsko letino. Znašala je 387 milj. kvintalov, namesto povprečnih 339 in zelo omejila navaden uvoz iz Amerike (Argentine, Kanade, Zed. držav). Isto se je dogodilo leta 1929 tudi v Aziji in Afriki. Vseled bodo nakupili vsi trije deli starega sveta dosti manj žita nego ponavadi. Letošnja slaba letina v Argentini in Zed. državah je sicer nekoliko omilila prebitke iz leta 1928, a so slednji še vedno jako veliki in znašajo v obeh imenovanih državah do 115 milj. kvintalov. Zveza kanadskih farmerjev je sklenila pogumno kljubovati padcu cen s tem, da je zbrala v svojih skladiščih pretežni del lanske letine: 227 od 279 milj. busheljev. Farmerji so prejeli naplačilo za oddano žito potom kreditnih zadrug. Zveza je mislila, da bo začetkom tega leta povrnila vse svoje izdatke, čim se bo pričel evropski uvoz. A kljub slabši argentinski žetvi se niso hotele cene zvišati in je našla Zveza kanadskih farmerjev v velike denarne težkote. Kanadske banke zahtevajo od nje nazaj oni denar, ki so ga izplačale na račun vskladiščenega žita. Če bi vnovčili farmerji v sedanjem neugodnem trenutku svoje zaloge, bi seveda povzročili nadaljnji padec cen. V istem položaju je Farm Board v Zedinjenih državah, ki ima v svojih skladiščih do 25 milj. busheljev. Država mu je že prikočila na pomoč in isto se bo moralo zgoditi tudi v Kanadi. Seveda pomenijo te nepravilne obremenitve držav, proračuna in torej povišanje davkov.

To bi bili začasni vzroki žitne krize. A razen njih imamo še druge, bolj globoke, ki pomenijo še večjo nevarnost za svetovno gospodarsko ravnotežje.

Med slednjimi je treba imenovati razširjenje zgodnjih vrst pšenice. Obenem z motornim obdelovanjem polja in pospravljanjem pridelka je poljedelstvu odkrilo velikanske, poprej neobdelane površine. Zdalj uspešno zori pšenica tudi v severnih pokrajinah s kratkim poletjem ali po suhih južnih stepah, ki jim nikoli ne bi bila kos posamezna kmetija s svojimi omejenimi sredstvi. Od leta 1913 do 1929, t. j. od začetka svetovne vojne in do sedaj, je narasla površina pšeničnih polj v Kanadi od 4,5 do 10 milj. ha, t. j. več nego dvakrat, v Zed. državah od 22 do 27,9 milj. ha, v Argentini od 6,2 na 8,5 milj. ha itd. Istočasno je pričela Evropa rabiti izredno veliko umetnih gnojil, kar je zelo zvišalo dobičkanost poljedelstva.

A vzporedno z izdatnejšo letino nazaduje konzum delžnih pridelkov. Po svetovni vojni in v zvezi z »belo kugo« je zelo nazadoval in po nekaterih državah se je popolnoma ustavil prirastek prebivalstva. Istočasno se kažejo vplivi boljših premoženjskih razmer in prekomernega odhajanja v vabljiva mesta, ki je na pr. opustošilo francoske vasi. Novo meščanstvo ne mara toliko kruha, kakor so ga pojedla predhodna pokolenja. Seveda se zrcalijo tu novi fiziološki nazori o človeški hrani. Poprej so bili vneti znanstveniki za beljakovine in smatrali kruh za najbolj redilno snov. Sedanji nauki o vitaminih nasprotno povdajajo koristnost rastlinske hrane pa mlečne hrane. Iz tega vzroka je zelo padel poprej v Zed. državah in zdaj tudi v Evropi konzum žita ter deloma mesa, dočim se porabi vedno več zelenjave, mleka in sadja. Ti stalni vzroki svetovne žitne krize nujno zahtevajo tekom prihodnjih desetletij popolno preureditev vseh tehniških pa sploh gospodarskih načel sedanjega poljedelstva.

Pšenična letina

Camberra, 6. nov. AA. Letošnji pšenični prirastek cenijo v Newsouthwalesu na 72 milijonov mernikov, v Viktoriji na 55,5 milijonov, v zapadni Avstraliji na 49,5 milijonov in v Tasmaniji na 0,5 milijonov mernikov.

Madžarska išče posojilo

London, 6. nov. as. Z ozirom na vest iz Londona, da se vršijo tam pogajanja za predujem dolgoročnega madžarskega posojila v znesku 1 milijona funtov, se doznavajo v tukajšnjih finančnih krogih, da vodi ta pogajanja po naročilu madžarske vlade bivši ravnatelj Madžarske splošne kreditne banke Tibor Szitovsky z londonsko Rothschildovo skupino. Madžarska vlada namerava ta predujem v prvi vrsti porabiti za poljedelske industrijske obrate. Pogajanja se vršijo tajno, so pa že precej napredovala.

Atentat na Sidki pašo

Kairo, 6. nov. p. Na reki Ken'a je bil izvršen atentat na brizovak Aleksandrija-Kairo, v katerem se je nahajal egiptovski ministriški predsednik Sidki paša. Neznani atentatorji so napravili spoj na progi, radi česar je vlak skoro skočil iz tira. V tem trenutku pa ga je železniški čuvaj ustavil, ker je opazil napako.

Poz'v!

Jugoslovanska gasilska zveza Ljubljana vabi vsa prostovoljna gasilska društva gasilskih žup: ljubljanske, borovniške, lžanske, kamniške, kranjske, savske in vrhnjske k slavnostnem sprejemu g. ministrskega predsednika, generala Petra Živkovića ter ostalih gg. ministrov v nedeljo, dne 9. novembra t. l. Zbirališče ob 1/2 na 7 zjutraj pred Mestnim domom v slavnostnem kroju s čepico.

V Ljubljani, dne 6. novembra 1930.
Josip Turk I. r., Franc Pristovšek I. r.,
t. č. starosta t. č. tajnik

Olojšave davščin maloprodajalcev

Belgrad, 6. nov. AA. Oddelek za posredne davke ministrstva financ je izdal vsem direkcijam in finančnim oblastvom tale odlok:

Z več strani prihajajo pritožbe, da posamezne davčne uprave pri predložitvi pridobitka monopolnim predmetom vzamejo celotni brutto dobiček kot davku podvrženi dobiček. Znano je, da so prodajalne monopolističnih predmetov več ali manj oddaljene od monopolističnih skladišč in zato pride do večjih ali manjših izdatkov, kakor prevoz, pokladnice pri zavihanju, pretovarjanju, vremenske nepravilnosti itd. Razen tega spadajo med izdatke najemnine lokala, razsvetljava, kurjave, obresti za posojila, škoda, nastala pri drobni prodaji itd.

V kolikor finančni organi pri obdavčenju niso upoštevali teh momentov nego so obdavčili celotni dobiček, je nezadovoljstvo upravičeno.

Da se to stanje uredi, se zapoveduje vsem davčnim upravam, da maloprodajalcem, če pri priavi ali v razpravi dokažejo kateri izmed gornjih izdatkov, upoštevajo in izločijo od obdavčenja. Če se odmeri davke po svobodni oceni, se morejo ti momenti takisto ugotoviti po svobodni oceni.

Pojasnila k zakonu o organizaciji fin. uprave

Belgrad, 6. nov. AA. Finančno ministrstvo je izdalo tole obvestilo o priliki sprejetja § 37 zakona o organizaciji finančne uprave:

Po § 37, 1. odstavek zakona o organizaciji finančne uprave pripravljati finančne službe ne morejo dobiti stalnosti, dokler ne napravijo predpisane državnega strokovnega izpita. Če v roku 4 let od dne imenovanja na svoje mesto ne napravijo izpita, jim služba prestane. Ta naredba velja za vse pripravnike finančne službe, ki niso na pravili državnega strokovnega izpita. Razlikovalo se bo med pripravniki, ki so imeli prilike napraviti izpit od uveljavitve tega zakona pa do 4 leta službe, in onimi, ki niso imeli te možnosti, bodisi zato, ker jim je vmesni čas bil prekratek, ali ni bilo izpitnega termina, ali pa so na dan uveljavitve tega zakona že bili 4 leta v službi. Za one pripravnike, ki niso imeli prilike napraviti izpit od uveljavitve tega zakona po gornjih navedbah, se računa kot izpitni rok prvi prihodnji izpitni termin. Oni, ki so imeli že štiri leta službe na dan uveljavitve tega zakona se takisto računa prvi prihodnji termin kot termin izpita. V prvem in drugem slučaju se računa vse od objave tega proglasa.

V primeru, da izpita ne napravijo, jim prestane služba v zmislu § 37, 1. odstavek zakona o organizaciji finančne službe.

To pojasnilo je bilo poslano vsem oddelkom finančnega ministrstva, finančnim oddelkom in direkcijam in finančnim inspektoratom v državi.

Spomenik hvaležnosti

Belgrad, 6. nov. AA. Odbor za postavitev spomenika hvaležnosti Franciji je pozval vsa naša humana in ostala društva, ki želijo preko svojih delegatov prisostvovati svečani seji v zgradbi nove univerze na čast predstavitvi francoske vlade in svečanemu odkritju spomenika, da to izvolijo javiti takoj odboru za postavitev spomenika v uradu protokola ministrstva za zunanje zadeve v Belgradu najpozneje do sobote 8. t. m. Svečana seja na univerzi se bo vršila 11. t. m. ob 9 dopoldne, odkritje spomenika pa ob 11.

Belgrajske vesti

Belgrad, 6. nov. p. Neka velika finančna industrijska hiša v Lipskem se zelo zanima za proizvodnjo umetnih biserov na naših jezerih. Nek inženjer te hiše bo prepoloval južne kraje, da najde kraj, ki bi bil primeren za zgraditev tovarne. Po izbiri kraja bo ta finančna skupina obiskala merodajne činitele radi dogovora o koncesiji in pripravljalnih delih.

Belgrad, 6. nov. Napredoval je na srednje-tehnični šoli v Ljubljani v 5/1 g. Leon Novak, profesor v 6/1.

Belgrad, 6. nov. AA. Oddelek za neposredne davke ministrstva financ javlja, da je vsaka intervencija v odseku neposrednih davkov prepovedana, ker je vse delo ažurno.

Belgrad, 6. nov. AA. Tukajšnje avstrijsko poslanstvo sporoča: Herman Ploenies, pooblaščen avstrijski minister, se je vrnil z dopusta in danes prevzel svoje posle v poslanstvu.

Zagrebske vesti

Subotica, 6. nov. z. V poslopu subotške fakultete se je otvoril dijaški dom z 21 sobami za 100 dijakov. Najemina znaša mesečno 30 Din in je v naši državi najnižja. Poseben odbor bo skušal osnovati dijaško menzo.

Zagreb, 6. nov. z. Za nedeljsko tekmo Concordia-BSK vlada veliko zanimanje in se računa z ogromnim obiskom.

„Do X.“ preleti ocean

Amsterdam, 6. nov. AA. Semkaj je priletele veliko vodno letalo „Do X“, ki bo jutri nadaljevalo svoj polet v Anglijo, Francijo in na Portugalsko. Odhod bo to letalo skušalo preleteti Atlantski ocean.

Predlogi zveze mest

Občine naj dbe večjo finančno avtonomijo

Belgrad, 6. nov. u. Konferenca Zveze jugoslovanskih mest se je danes končala. Po krajši debati so bile sprejele resolucije, v katerih se med drugim vlada prosi:

1. Da se čimprej objavi zakon o upravi mest in zakon o financiranju samouprav, da se doseže enotna organizacija vseh mestnih občin. Občine pa bi dobile moderen stroj, kar bi bilo za konsolidacijo v državi velikega pomena. 2. Naj se ne ukinejo posamezni viri mestnih dohodkov, ker se s tem otežuje občinsko gospodarstvo in onemogoča proračunsko ravnateljstvo. Zato naj se občinam dovolijo pobiranje zakupinskih doklad na poslopje. 3. Sprejme se predlog sarajevskega zastopnika Cvitkovića o enotnem budžetiranju. Nova shema se priporoča v proučevanje vsem mestom, kot podlaga za nadaljnje proučevanje tega problema. 4. Vlada se prosi, da naj se občine osvobodijo vzdrževanja raznih državnih uradov, zavodov, in ustanov, posebno pa še, naj se spremeni zakon o notranji upravi, ker so se stroški za vzdrževanja poslopij za okrajno glavarstvo, dajanje kurjave itd.,

5. Zakon o ljudskih solah naj se spremeni in naj se občine oprosti plačevanja stanarine in zidanja novih sol, ker so s tem občinska bremena znatno narasla. 6. Zakon o nedržavnih cestah naj se spremeni. 7. Občinam naj se dovoli svobodno razpolaganje z občinskimi posestmi, posebno s trgi in cestami. 8. Kazni, ki se pobirajo na občinskem prostoru, kakor n. pr. tržne kazni in drugo, naj se prepustijo občinam, ker morajo občine skrbeti za red in vzdrževanje trga in tržnih poslopij. 9. Občinski prispevki za vzdrževanje bolnišnic naj se znižajo. 10. Mestne občine naj se osvobodijo prispevkov za kmetijski sklad. 11. Mestnim občinam naj se pristopijo vse takse od zabav, kinov in cirkusov. 12. Občinske doklade naj se pravilno razdele. 13. Ukinejo naj se maksimalne takse na vino in alkoholne pijače in naj se prepusti občinam določitev trešarine z ozirom na lokalne razmere. 14. Vlada se prosi, da naj tekom leta ne spreminja z nobeno odredbo dohodkov ali izdatkov občine, ker se s tem znatno škoduje normalnemu gospodarstvu občine.

Razorožitvena konferenca

Sodeluje 32 delegatov in 200 izvedencev

Zeneva, 6. nov. as. Sesto zasedanje pripravljane razorožitvene komisije pri Društvu narodov, ki se je začelo meseca aprila 1929, je danes dopoldne po poluradostni pavzi zopet otvoril holandski poslanik Loudon. Komisija polaga veliko važnost na to, da se bo to zasedanje, ki bo najbrže zadnje, snotalo samo za nadaljevanje lani meseca maja prekinjenega zasedanja, na katerem se bo končala razprava o načrtu konvencije, ki naj služi veliki mednarodni razorožitveni konferenci kot podlaga za razpravo. Število držav, zastopanih v komisiji, je med tem naraslo od 18 na 32 ter je predsednik komisije začetkom svojega govora pozdravil oba nova člana iz Irske in Norveške, ki sta radi svoje izvolitve v Svet Društva narodov avtomatično vstopila v razorožitveno komisijo.

Razorožitev — daljni ideal.

Predsednik Loudon je izrazil mnenje, da je popolna razorožitev za enkrat še zelo daljni ideal. Sedaj se more govoriti samo o omejitvi in zmanjšanju oboroževanja, kakor to zahteva člen 8 pakta Društva narodov. Na drugi strani pa se mora delo v komisiji sedaj zaključiti, ker bi bilo sicer zaupanje narodov zelo omajano. Nemški delegat grof Bernsdorff je izjavil, da si nihče več ne dela iluzij o razorožitvenem delu. Ruski delegat Litvinov pa se je v svojem daljšem govoru izražal še ostreje. Lord Robert Cecil je v imenu angleške vlade obljubil najintenzivnejše delo, da se »mirna revolucija, za katero se dela v tej komisiji, spravi vsaj tisoč korakov dalje.

Predlogi lorda Cecila.

Sledila je dolga poslovna debata o možnosti in potrebi, da se še enkrat razpravlja o že prej odklonjenih predlogih. Sklenilo se je, da se prepusti komisiji sami ali bo razpravljala o še enkrat vloženih predlogih, ali ne. Grof Bernsdorff je naglašal, da gre za to, da se dela čim prej končajo, da se bo mogla mednarodna razorožitvena konferenca sklicati meseca novembra prihodnjega leta.

Lord Cecil je vložil tri predloge, katerih prvi

zahteva ustanovitev stalne razorožitvene komisije pri Društvu narodov, kateri pa bi morali pripadati tudi zastopniki ameriških Združenih držav in Sovjetske Rusije. Ta stalna komisija, katere člani bi morali biti strokovnjaki, neodvisni od svojih vlad, naj bi proučevala vse tožbe in pritožbe proti izvajenju razorožitve in naj bi vsako leto podajala poročilo, ki naj bi se predložilo Svetu Društva narodov in vsem vladam. Drugi njegov predlog govori o prejšnjih pogodbah glede razorožitve, ki se ne smeje omejiti z novimi konvencijami, s čimer sta v glavnem mišljeni mornariški pogodbi iz Londona in Washingtona. Tretji predlog določa okolnosti, v katerih se sme zvišati v konvenciji določeno število čet itd., namreč v primeri vstaje, nenadnega ogroženja itd., toda tudi šele potem, če Svet Društva narodov na to pristane.

Razprav se udeležuje razen 32 glavnih delegatov okoli 200 strokovnjakov, ki so večinoma iz vojaških in mornariških krogov. Število časnikaarjev znaša okoli 120.

Predlogi ruskega delegata.

V svojem dolgem govoru o poslovnem redu je ruski delegat Litvinov predlagal: 1. da se izraz »omejitev oboroževanja« v načrtu konvencije zamenja z izrazom »zmanjšanje in omejitev oboroževanja«. 2. Še bolj je treba proučiti vprašanje zmanjšanja izvežanih rezerv, ker so te rezerve najvažnejši bojni element v modernih vojskah. 3. Tudi vojni material se mora sprejeti v konvenciji. Če ta konvencija ne bo vsebovala vsaj teh treh glavnih točk, se mora sovjetska delegacija desinteresirati na večini drugih vprašanj dnevnega reda, ki imajo malo opraviti z razorožitvijo. Po Litvinovem govoru se je pripetil incident, ker je predsednik Loudon odklonil popolnoma prevesti angleški govor Litvinova, ki je šel daleč preko okvirja poslovnega reda, popolnoma v francoski jezik. Govor se bo preslavlil pozneje. Nato je večina časnikaarjev z glasnimi protesti zapustila dvorano.

Ali ima indska konferenca kak pomen?

Pesimistične izjave bivšega tajnika za Indijo

London, 6. nov. AA. Snoči je govoril lord Peel, bivši tajnik za Indijo in član predstoječe indijske konference, o težkočah, ki jih bo morala premagati konferenca.

Ena težkoc je, da je nastala v indijskih političnih krogih neka zmešnjava v vprašanju pojmovanja statusa dominijona in ustave.

Indijci zahtevajo, naj se Indija popolnoma izjednači z ostalimi dominijoni. K nesreči se o nekaterih ustavnih problemih ni razpravljalo doslej s stališča, kakšna ustava bi bila najbolj primerna v sedanjih razmerah za Indijo, temveč zgolj o vprašanju, ali naj dobi Indija značaj dominijona ali pa ne. — Odnosni med Hinduji in Muslimani, versno manjšini, odnosni med indijskimi vladarji in bolj samostojno Indijo so veliki problemi, o katerih bo pač morala indijska konferenca vestransko razpravljati. Dolžnost konference pa ne bo samo izdelati osnutek ustave, temveč tudi jasno povedati vladi, kakšna naj bo ta ustava.

Konferenca ne bo mogla glasovati o ustavi, ker nima ustavnega značaja. Tudi ne bi eventualno glasovanje podalo prave slike o raznih naziranjih v vprašanju indijske ustave. Druga težkoca je v tem, da je indijski kongres odločno proti vsaki ustavi in da se ne udeležijo indijske konference.

Zato pa bo odgovornost strank, ki se udeležijo konference, toliko večja.

London, 6. novembra AA. Prihodnjo sredo bo angleški kralj otvoril indijsko konferenco »okroglo mize« v kraljevi galeriji lordske zbornice. Druga seja konference bo v saintjameski palači, kjer so priprave za konferenco že gotove.

V palači bo nastanjeno tudi tajništvo konference.

Istotam so se vršile zadnje dni preliminarne seje delegacij indijskih držav in Britske Indije.

Mizo, ob kateri bo sedelo 36 delegatov, so izgovorili nalašč za to priliko. Nahaja se sedaj v sprejemnici kraljice Ane, kjer je imela pomorska konferenca svoje plenarne seje.

Kaj bo Ljubljana gradila l. 1931

Carinarnica in stanovanjska kolonija

Ljubljana, 6. novembra.

Ob koncu leta 1929. smo zapisali, da se ob Ljubljani za leto 1930. v Ljubljani izredno živahna stavbna sezona. Nismo se zmotili. Čeprav je javna iniciativa popolnoma odpovedala in niso letošnje leto gradile niti država, niti banovina, niti mestna občina skoro ničesar, vendar so zasebniki in napol javne ustanove gradile in zgradile toliko, da moremo že sedaj, ko še ni nobenih statistik o stavbnem gibanju na razpolago, reči, da je bilo stavbno gibanje v letošnjem letu na živahnejše po vojni. Na periferiji mesta so zrastle številne enodružinske hišice, v osrčju mesta pa so se dogradile ali pričele graditi velike palače. Zadnje parcele sredi mesta izginjajo in, kolikor jih je še prostih, jih bo vzela stavbna sezona v letu 1931. tako, da so bo moglo stavbno gibanje v prihodnjih letih v Ljubljani umakniti popolno proti robu mesta.

Ze sedaj moremo reči, da ne bo stavbna sezona v letu 1931. nič manj živahna, kakor je bila letos. Napovedujejo se velike nove stavbe, ki se bodo pričele graditi na novo, pa tudi velike stavbe, ki so se pričele graditi letos na poletje ali na jesen, bodo zahtevale še celo leto časa, da bodo dograjene.

Tako so izgledi Ljubljane v stavbnem oziru za prihodnje leto prav ugodni. Od že pričetih stavb bodo zaposlile prihodnje leto seveda množico delavcev take zgradbe, kakor so palača in »nebe-tičnik« Pokojninskega zavoda, palača »Dunavac, palača »Victoria«, Grafični dom, stanovanjska hiša Ilirijevca in posojilnega konzorcija in še nekatere večje stavbe. Pa tudi prihodnje leto se bodo pričele graditi in bodo delno tudi že dogra-jene mnoge večje stavbe. V prvi vrsti moramo omenjati tukaj zgradbo carinarnice in stanovanj-ske kolonije za carinske nameščence ob Vilharjevi ulici.

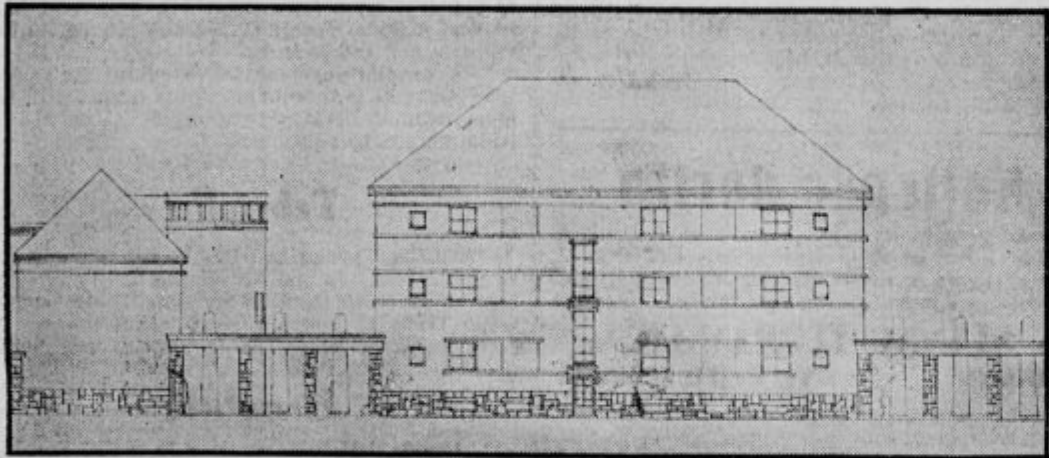
Carinarnica

Danes je bil prvi dan, ko so bili gradbenim interesentom dani na razpolago pogoji in načrti za carinarnico. Poročali smo že o proračunskih stroških za carinarnico. Upravno poslopje je pre-računano na 1.611.000 dinarjev, kolonija carinskih nameščencev na 4.530.000 Din, carinsko skladišče in rampa na 2.300.000 Din, stražnica finančne kontrole pa na 692.000 Din. Skupaj bodo veljale vse zgradbe približno 9.140.000 Din. Dela bodo od-dana na licitaciji dne 27. novembra in bodo stav-be pod streho po dosedanjih izgledih že do no-vembra prihodnjega leta. Nezazidano zakotje med že zelo objudenim gornjim delom Dunajske ce-ste in Zeleno jamo pa bo dobilo s tem novo možnost, da bo zrastle tam nov mestni del, za kar pomenja zgradba carinarnice ravno prvi pri-četek.

Pa tudi druge velike zgradbe se obljubljajo v Ljubljani. Predvsem se bo gradila prihodnje le-to palača Trgovske akademije na oglu Gregorčič-ve in Bleiweisove ceste. Kakor smo informirani, se sedaj vrše še med odločujočimi čimtelji po-gurjanja, ali naj bo ta palača 4 ali 3nadstropna. Palača se bo pričela graditi na pomlad.

Nove tri velike hiše

Novost v lastninskem oziru bodo pomenjale tri velike hiše, ki jih prične graditi Zadruga drž.

Del stanovanjske kolonije.

Važno za rudarske upokojence

Trbovlje, 5. novembra.

Bratovska skladnica, ki je rudarska zavarovalnica za starost, zadnja leta preživlja težke čase. Zmanjšanje števila delavstva, večje število vpokojencev in vse drugo ne prinaša dovoljnih prihodkov, da bi se izdatki krili, zato se je širil po rudnikih glas, da hočejo pokojnim rudarskim vpokojencem znižati. Društvo rudniških vpokojen-cov je zato vložilo na razne strani v avgustu reso-lucijo, v kateri je bil položaj vpokojencev obraz-ložen.

V ponedeljek pa je dobilo društvo iz mini-strstva za šume in rude, gen. direkcija, obvestilo, da se rudarskim vpokojencem, vpokojenim po seda-njem ali novem pravilniku, pokojnine ne bodo zmanjšale, pač pa se bo starovpokojencem pokoj-nina regulirala, in to, ko stopi v veljavo novi rudarski zakon.

Vse govorice so torej neosnovane, ker vest je iz prvega vira, ter se vpokojencem ni bati za življenjski obost. Ta vest bo posebno starovpo-kojence razveseljevala.

Javno vprašanje

V delu slovenskega časopisja se predstavlja Slovanska Krajina kot garjeva dežela. K zago-vorom, ki jih je prinesel »Slovenec«, si pridržnem staviti dve vprašanji:

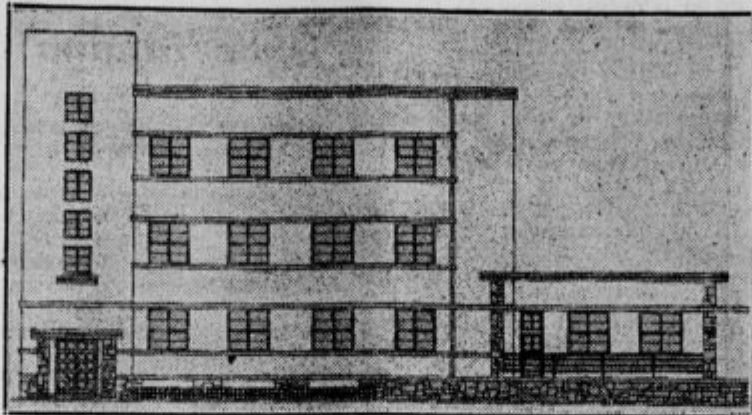
1. Ali ni javno sramotenje in vzbujanje ne-zaupnosti ter neugodnega mnenja do kakega dela države — proti zakonu?

2. Ali je priporočljivo še nadaljnje tolerirati pisanje o anacionalnosti Prekmurja z ozirom na Madjare in njihove aspiracije?

Tega ne vprašujemo piscev in dnevnikov, ker so dokazali, da vsega tega ne razumejo, mar-več stavljamo vprašanja drugim, ki morejo tako protidrjavno delo preprečiti ter krivice prisiliti, da daio Slovenski Krajini zadoščenja!

Prekmurški akademik.

uslužbencev za nabavo stanovanj. Ta zadruga na-merava prihodnje leto zgraditi blok treh trinad-stropnih hiš v Trdinovi in Cigaletovi ulici. Vsaka teh hiš bo imela po 8 stanovanj. Hiše bodo zgra-jene na parcelah Gorupovih dedičev. Zadruga bi pričela hiše graditi že sedaj, vendar pa je na poti še manj važno vprašanje sporazuma z Zeschkovimi dediči, ki imajo v bližini malo parcelo. Upati pa je, da bo ta zadeva v kratkem rešena. 21 stanov-anj v teh treh hišah bo trisobnih, tri pa dvesob-na, vsa pa s potrebnim sodobnim komfortom. Hi-še bodo veljale 2 in pol milijona dinarjev. Vsak državni uradnik v teh hišah pa ne bo najemnik, temveč bo svoje stanovanje odplačeval tako, da postane sčasoma njegov lastnik. Plačeval bo na-memno in hkrati tudi amortizacijo za svoje sta-novanje. Državni uradniki so s tem pokazali nov način reševanja stanovanjske krize. Načrte za to poslopje je izdelal inšpektor ing. Otahal, ki je tu-di predsednik te zadruge.

Poslopje carinarnice s severne strani.

Nova šola na Dunajski cesti

Mestna občina bo zgradila na Dunajski cesti na travniku bivše pekovske zadruge novo šolsko poslopje za osnovno šolo, ki je svetokrižskemu okraju zelo potrebna. Šola bo najbrže dvonadstrop-na in celo velika. Gradbeni urad izdeluje načrte za to šolo. Zazidane ploskve z vrhom vred bo 6000 kv. metrov.

Stanovanjska hiša Vzajemne zavarovalnice

Vzajemna zavarovalnica namerava nekje na Dunajski cesti ali v Linhartovi ulici zgraditi večje trinadstropno stanovanjsko poslopje za svoje na-meščence.

Maloželezniška družba namerava zgraditi na Bleiweisovi cesti podstacijo za usmerjevanje toka.

Da pa tudi iniciativa malih ljudi ne bo mi-rovala in da bodo ravno srednje ali manj pre-možni ljudje gradili prihodnje leto precej, doka-zujejo številne parcelacije, ki so bile letos iz-vršene.

Nova Žuljava vas

V zvezi s tem moramo omenjati, da bo pri-hodnje leto zrastle na jugu Ljubljane ob Cesti na Rakovo jelšo v bližini Mestnega loga nova ko-lonija enodružinskih hišic, po večini lesenih, del-no tudi barak. Ta nova naselbina bo zrastle na zemljišču Mestne občine, ki je tudi dokupila večji travnik. Naselbina bo podobna oni v Žuljavi vasi na Galjevi in bo delno zgrajena tudi z brez-obrestnim posojilom Mestne občine, katerega je na zadnji seji dovolil občinski svet v znesku dveh milijonov dinarjev. 200 hišic bo imele tu prostora.

Med večjimi kompleksi, ki so bili letos par-celirani, naj omenjamo: Parceliran je bil kompleks Perlesovih dedičev pod Rožnikom v bližini vile Kredarice. Ta kompleks obsega 18.000 kv. metrov in je na njem sedaj 30 parcel. Prav toliko vil ali hiš more zrasti tu.

Vrstne vile na Erjavčevi cesti

Jean Pollak je parceliral svoj lepi vrt na Er-javčevi cesti v obsegu 7000 kv. metrov. 13 parcel je sedaj tam. Tu bo zrastle v Ljubljani do sedaj še neznan hišni tip, tako zbrane vrstne hiše (>Reihenhäuser«). Te hiše bodo zidane v obliki vil, vendar pa v strnjem sistemu. Ob Nunske ulici bo pred hišami vrt, prav tako tudi na Er-javčevi cesti. Fasado pa bodo imele hiše na obe strani, vse hiše skupaj bodo kakor eno samo dol-go poslopje med vrtni.

Večjo parcelacijo je izvršila stavbna tvrtka Mavrič na Dunajski cesti, na zemljišču naprej od Stadionu. To zemljišče obsega 23.000 kv. metrov in sega od Dunajske do Vodovodne ceste. Tu je 30 do 35 parcel in toliko hiš more tudi zrasti na tem prostoru.

Gospa Marija Živic je parcelirala svoje ze-mljišče ob Linhartovi ulici v obsegu 30.000 kv. metrov. Tu more zrasti nad 30 hiš. Tudi ta stav-bišča so namenjena za sistem vrstnih hiš, kakor na Pollakovih parcelah. Poleg posestva Živicve je pred kratkim parceliral svoje zemljišče tudi Josip Puh, malo višje pa posestnik Peterca.

Ob Strossmayerjevi ulici pa je parceliral ing. Tornago svoje posestvo v obsegu 8000 kv. metrov. Tako je nastalo zopet 12 novih parcel.

Za 250 novih hiš

Vse parcelacije, ki so bile letos izvršene, so dale prostora, ne všteti mestnaga zemljišča na Cesti na Rakovo jelšo, za približno 250 novih hiš. Nekateri posestniki so nove parcele tudi že oddali za stavbišča.

Vsekakor pa kažejo vsa znamenja, da bo prihodnje leto Ljubljana zidala na .seh koncih in krajih. Če spomnimo tukaj čitatele je še na ob-širna druga javna dela, ki se obljubljajo za pri-hodnje leto v Ljubljani, tako na velika tlakoval-na dela, na regulacijo Ljubljane, na pričetek preureditve kolodvora in na nadaljevanje gradnje nove tramvajske proge, moremo z vso pravico re-či, da bo prihodnje leto Ljubljana delala zelo mogo. Brezposeln ne bo nihče, kdor bo hotel delati. Seveda bosta imeli tudi trgovina in obrt v Ljub-ljani od te živahne gradbene sezone velike do-bičke. Tako smemo Ljubljančani upati, da se nam obljubljajo boljši časi.

Kadar kmet prodaja in kadar kupuje

Zlorabljanje kmetove zadrege

Smartno pri Litiji, 5. novembra.

Vsi stanovi žive v veliki gospodarski krizi, ki jo najbolj občuti kmečki stan. Za poljske pri-delke letos skoro nič ne iztrži, ker so tržne cene globoko pod produktivnimi stroški. Zanašal se je, da bo prodal malo boljše vsaj svojo živino. Pa se je tu še najbolj urezal.

Šmarski kakor tudi litijski mesarji so se nekako kartelirali in kupujejo govejo živino za kg žive teže po 6 do 8 Din, prešiče pa po 10 do 11 Din. Ker kmetje nimajo dovolj krme, so žal primorani svojo živino prodajati za to nesramno nizko ceno, tako da utrpi naš kmet pri vzrejanju živine gotovo izgubo.

Sedaj pa pride druga stran: Če si hoče kmet ob nedeljah in praznikih privoščiti enkrat na tu-den govejega mesa, mora pri mesarju, ki je kupil od njega kravo po 6 Din za kg žive teže, plačati za kg mesa 18 do 20 Din, pri prešičih dobi kmet za kg 10 do 11 Din, meso pa mora plačati po 22 Din kg. Tako je kmet kar dvakrat tepen, pri prodaji svojega živinčeta in potem pri nakupu mesa, če si ga še sploh more kupiti.

Takim neznosnim razmeram je treba na vsak

način napraviti konec, vsled česar pozivamo me-rodajne faktorje, to je v prvi vrsti županstva in glavarstva, da posežejo z močno roko vmes in do-ločijo današnjim razmeram primerne cene, ker to vendar ne gre, da trpe vsled bogatenja enega sta-nu vsi konzumenti, to so delavci, kmetje in urad-niki.

Vsakega navijača cen bo treba naznaniti sod-nijam, pa bomo videli, če ne bo taka zjavna kmalu pomagala.

Ako pa bi vse to ne pomagalo, bo moral seči naš kmet po samopomoči, da bo sam kral in pro-dajal, kar bo prav prišlo v prvi vrsti kmetu, v drugi vrsti pa tudi konzumentom, da se ne bo več dogajalo, da kupi mesar prešiča kg po 10 Din, slanino pa potem prodaja kg po 20 Din, meso pa po 22—24 Din, medtem ko stane v Ljubljani kg 17 Din, v Zagrebu pa celo le 15 Din.

Prosimo zato v imenu pravičnosti, da oblasti temu kardinalnemu vprašanju prehrane, ki ni ome-jeno le na naš okoliš, posvetijo vso pažnjo, da se doseže pravično razmerje med nakupom in pro-dajo mesa, ne samo pri nas, ampak po vsej slo-venski zemlji.

Vode upadajo

Dolenja vas, 5. novembra.

Po daljšem enakomernem deževanju v sobo-to, nedeljo in ponedeljek je slabo vreme doseglo vrhunec v torek dne 4. t. m. Celi dan je deževalo a na večer so se začele usipati izpod neba med bliskom in gromom naravnost ogromne množine dežja. Posledice niso izostale. Danes ko to pišem, so prestopili svoje struge vsi potoki kot Ribnica, Bistrica, Rakitnišica ter zalili dolinjevaško polje in travnike. Vodovje je prestopilo tudi okrajno cesto proti Kočevju. Promet se pa vseeno

redno vrši. Upanje pa je, da vode v kratkem upa-dejo, ker se obeta lepše vreme in je po gorah za-padel sneg. Materijalne škode po polju ni, ker so ljudje večinoma razen krme za prešiče, že vse pospravili pod streho.

Ljubljana, 6. nov.

Spričo vrstečih se deževnih dni v zadnjem času so se ljudje spet bali grozeče povodnji. Dež je pa k sreči zaenkrat nehal in vode spet vsepovsod upadajo. Nevarnost je trenutno minula. Toda jesen

Prvo kavarno

na Dunaju je ustanovil Poljak Koltski, ki je spo-znal kavo pri Turkih. Turški način pripravljanja kave sega v 16. stoletje. V naših krajih mu še danes dajemo prednost. Toda le malokateri uva-žuje, da so življenjski pogoji dandanes popolnoma drugačni kakor nekdanj, ter da more biti vsak-danje uživanje močne kave nevarno. Tega je kriv srčni in živčni strup kofein, ki je v navadni kavi. Samo kava Hag, ki je brez kofeina, daje največji užitek kave brez škodljivih dražljivih učinkov kofeina. Pri tem kava Hag glede okusa, arome in izdatnosti ni slabša kakor druga kava najdražje vrste. Posebno slastna je kava Hag, pripravljena na turški način. Tudi pozno zvečer morete piti kavo Hag, kolikor jo hočete, ne da bi Vam srce močnejše utripalo, ne da bi bili razburjeni, ne da bi občutili kakšne težave ali nemirno spali. Uverite se s poskusom! Kava Hag je na prodaj v vseh dobrih trgovinah z živili, dobi se pa tudi v kavarnah in hotelih.

je jesen, z dežjem najbrž še nismo pri kraju. Vsak čas se lahko ponovi ista igra.

Včeraj in današnja noč sta zlasti narastli Sava in Ljubljana, pa tudi Sora, Kamniška Bistrica ter druge vode. Na Stajerskem Savinja, Dravinja, Pesnica. Ljubljana se je še danes ves dan vsa blatna, gosta in peneta valila skozi mesto. Pri Zalogu in pri Vevčah se je razlila čez polja, po-nekod je začela, čeprav je drugače krotka in po-nižna, trgati plasti zemlje. Pri Zalogu je Ljublja-nica komaj še zlezla pod lesenim mostom. Komaj za ped je bila vodna gladina izpod lesenih most-nih desk. Danes je močno upadla, toda razlika med mostom in vodo je kljub temu še prav majhna, komaj pol metra.

Tudi Sava je, kakor rečeno, prav močno na-rasla. Kjer je struga ožja, je komaj še požirala ogromne množine vode, ki so se goste in bobneče valile nizdol. Pri Zalogu, kjer se v Savo steka Ljubljana, je nastalo pravcato morje. Sava je višje na Gorenjskem začela trgati bregove ob strugi. Cela drevesa in mnogo grmovja je plavalo po strugi, tudi tramovi in deske so bile vmes. Se danes dopolne tako.

Pri Litiji je Sava vdrla v stranske järke in struge, zalila je ponekod tudi polja in travnike, vendar večje škode od narasle Save zaenkrat še ni.

Skozi ozko savsko globel, kjer se Sava med skalami in pečinami komaj preriva naprej, se je Sava zato prav posebno dvignila. Med postajama Savo in Zagorjem je na desni strani Save pot, ki veže med seboj manjše obsavske vasi in katera se spusti ponekod prav do struge. Ta cesta je ve-činoma vsa pod vodo ter je promet, kolikor pride v poštev, popolnoma ustavljen.

Tudi potoki in hudourniki v Zasavju, v so-teski od Save do Hrastnika, kateri so sicer suhi ali vsaj zmerni, divjajo zdaj z vso silo, besne in nosijo se seboj v dolino velike množine peska, prsti in kamenja s hribov. Iz vsakega jarka na obeh straneh savske struge, iz vseh globeli, iz vsake še tako majhne dolinice, pa tudi naravnost s strmih skalnatih sten se pehajo v Savo močno narasli potoki, ki napravljajo ponekod pravcate besneče vodopade.

Savinja je sicer močno narasla, toda tudi že upada. Splavljari se reke že lahko in pridno poslužujejo, celo prav dobro jim služi Savinja, ko nekoliko naraste.

Automobil v vlak

Ribnica, 5. nov.

V torek, 4. t. m. sta se iz Ribnice odpeljala v Lašce z avtomobilom gg. Ernest Kobler, dav-čni nadupravitelj v pok. in Josip Divjak, trgo-vec, oba iz Ribnice. Na Orteneku, kjer zraven graščine železniška proga križa cesto, je privozil iz Ljubljane ravno tovorni vlak. Sofer mu je ho-tel še uiti čez progo, pa je bilo že prepozno. Ze-lezniški stroj je zadel avto v prvi konec, zdrobil prednje kolo in prednji konec avtomobila, dočim se k sreči potnikoma in soferju ni zgodilo nič hudega, samo da jih je dobro pretreslo. Karambol bi bil lahko imel usodne posledice. Polomljeni avto so zavlekli v reperaturo in je škoda prav ob-čutna.

Nesreča z orožjem

Črna, 3. novembra.

V Mežici se je zgodilo. Sinček tega in sinček onega, eden etar 4 leta, drugi 5 let, sta se sestala, da bi se igrala. V bližini je visela na steni lovska puška. Da bi se mali v hiši svojega očeta pred svojim večjim tovarišem pokazal, kako velik je že in da zna že streljati, je puško snel, pomeril na svojega sovrstnika in sprožil. Njemu nasproti in v bližini stoječi šletni fantek je padel, kajti krogla ga je zadela v glavo in tam tudi občila. Igre je bilo seveda takoj konec; bogve, če ne bo konec tudi mladega življenja.

so najlažji pot, po katerem prihajajo bolezenske klice v naše telo. Proti prenosu nalezljivih bolezni ustne dupljine in grla vporabljajte okusne Anacot-pastilje dr. Wanderja. — Dobivajo se v vseh le-karnah.

Kaj pravite?

Zadnjič bi skoro pokleknil pred sosedo, ki je želela v slavo in bogatstvo in ga prosila, naj neha s tisto večno »O donna Clara«. Zato sem vzel klobuk in pobegnil. Na čisti sem srečal samo troje mladih ljudi, ki so muzicirali »O donna Clara«. Grem v kavarano — samo dvakrat v pol ure so igrali ta »krasni šlager«. Naj poskusim s kinom — tam me s tem šlagerjem gotovo umore! Da ga ne bi igrali, je skoraj izključeno. Kam naj torej zbežim — v tiholetni grad. Da, tam bo zatišje, upam, da vsaj kosi ne žvižgajo tega šlagerja. Prenešam, da me reklamni gramofoni še enkrat zmuči in mi zatrobijo, da je »donna Clara wunderschön! Samo mir, samo zatišje pred to donno Clara, tega si želim. Mislim, da nisem sam v Ljubljani in ne na svetu.

Kje je okus naših ljudi? Čekin bi dal marsikak veter, če bi slišal kjerkoli mladega človeka, ki bi pel po tistem kakšno narodno pesem. In skrijejo naj se vsi šlagerji sveta pred eno samo našo pesmijo, pred melodijo ene same slovenske štirerisline, recimo pred tisto »Je pa davi slanca pada!«.

Neumnost je kronana z neokusnostjo. Izvirne narodne umetnine se morajo pri sedanjih suvereni generaciji umikati banalnosti, tipiziranimi, mehkanim šlagerji, tako, kot se umikajo samostojno misleči ljudje pred neoblično gmojo splošne gluposti.

Pa potrpi, saj pride še reakcija. Okus snobov ne bo nikoli prodiral dole in ti plehki šlagerji in vsa neokusnost, vse to bo poginilo nekoč žalostne smrti, zakaj samo to, kar je res zdravo in lepo, to oboleva.

Koledar

Petek, 7. novembra: Janez Gabriel Perb., mučenec.

Novi grobovi

† Vavta vas. Dne 5. t. m. je umrl v Vavii vasi posestnik Franc Brkopec, komaj 31 let star. Mlado življenje je uničila jetika. Posebno žalostno je, ker zapuša ženo s 4 nepreskrbljenimi otroci v starosti 1 do 7 let. — N. p. v. m.

† Nežika Knez. Umrla je v visoki starosti Nežika Knez za Bežigradom v Einspielerjevi ulici šte. 24. Bila je spoštovana, verna in narodnozavedna žena. Pred leti je izgubila soproga, uradnika banke »Slavije«, ki je bil spoštovan in ugleden mož ter uvaževan ob takratnega šefa, sedanjega ministra n. r. Hribarja. Naj počiva v miru!

Maia kronika

★ Kmetije ne prenašate se pri prodaji semenske detelje! Po odloku kmet. ministrstva št. 57.410-II od 8. oktobra 1930 sporoča kr. banska uprava sledeče: Ker je bila letošnja žetev deteljinega semena na Madjarskem zelo slaba, kupujejo madjarski trgovci naše deteljino seme. Lahko pa se zgodi, da ostanejo na ta način naši kmetovalci brez semena. Kmetovalce opozarjamo, naj se ne prenašajo s prodajo deteljinega semena v inozemstvo. Na ta način bi bilo mogoče doseči tudi boljše cene.

★ Sprejemi na banovini odpadejo v petek. Vsi letci dolžnosti bana dravske banovine g. dr. Pirkmajer bo v petek dne 7. t. m. odsoten, radi česar odpadejo sprejemi strank.

★ Povratek ameriških izletnikov. Včeraj se je z večernim brzovlakom odpeljalo iz Ljubljane po zastopniku Francoske Linije v Ljubljani, Ivana Krakerja, Kolodvorska ulica 35, čez Jesenice, Avstrijo, Svico in Francijo, okoli 30 ameriških izletnikov, ki so preživeli poletne dni v svoji stari domovini. Vkrkali se bodo v pristanišče Le Havre na sloveči luksuzni brzoparnik Francoske linije v »Ile de France«, ki jih bo prepeljal onstran Oceana. Izletnikom, med katerimi je več novincev, ki bodo poskušali svojo srečo v dolarjski deželi, želimo srečno pot ter mnogo sreče in uspehov v tujini.

★ Napad na agrarno komisijo. V lešč pri Vel. Beckereku je prišla 4. t. m. agrarna komisija, da ljudem razdeli zemljo. V komisiji sta bila agrar. uradnik Franjo Ratkovič in ing. Semenski. Ko je komisija delala v občinski pisarni, je prihrumel v sobo neki Milan Staucler ter še nekaj kmetov, ki so Ratkoviča tako pretepli, da so ga odpeljali v bolnišnico. Napadalec je policija prijela.

★ Nesreča pri prvi vojašnici v Benkovcu pri Splitu. Dne 3. t. m. ob 9 dop. se je porušil 15 m visok oter na glavni fasadi na dvorišču radi slabega trhlenja lesa. Nesreča je zahtevala 2 mrtva in 3 težko ranjene. Krivdo bo ugotovila sodna komisija iz Splita.

★ Vreme v državi. V Ljubljani je v noči na večer deževalo, čez dan pa je bilo lepo vreme in zvečer zopet dež. V Ljubljani je barometer včeraj ob 7 kazal 759 mm, termometer 5°C do 10,8°C, veter vzhoden, oblačno, 4,6 mm dežja. V Mariboru je kazal barometer 762,4 mm, termometer 3°C do 12°C, mirno, oblačno. V Zagrebu je kazal barometer 758,9 mm, termometer 7°C do 11°C, mirno, poloblačno. V Beogradu je kazal barometer 760,9 mm, termometer 3°C do 19°C, veter južnovzhoden, poloblačno. V Sarajevu je kazal barometer 761,5 mm, termometer 8°C do 18°C, veter vzhoden, oblačno. V Skoplju je kazal barometer 763,9 mm, termometer 4°C do 19°C, mirno, poloblačno. V Splitu je kazal barometer 759,7 mm, termometer od 12°C do 18°C, veter vzhodnojužnovzhoden, poloblačno. Na otokih na Jadranu je precej deževalo, dočim v ostalih krajih države, razen v Ljubljani, ni.

★ Gosťovanje družine »Soče«. Dramska družina Soča bo gostovala v Borovnici in Gornjem Logatcu. V Borovnici v soboto 8. t. m. ob 20 in v G. Logatcu v nedeljo 9. t. m. ob 15.30 tudi v Sokolskem domu. Vprizori se Strindbergov »Očes«. Pred predstavo kratko uvodno predavanje.

★ M. Humek: Domači vrt. Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Pojasnjeno s 102 podobama in 2 barvanimi slikama. Druga predelana in pomnožena izdaja. — Ljubljana, 1931. Založila Jugoslovanska knjigarna. — Kako nujno potrebno nam je kratko, a zato vendarle izčrpano in vsestransko uporabno delo vsiljega sadjarskega nadzornika M. Humeka o negi domačega vrta, dokazuje že dejstvo, da je knjiga doživela v razmeroma kratkem času drugi naklad. — Nova izdaja se odlikuje v vsakem pogledu: vsebinsko je temeljito razširjena in izpopolnjena, podob je kar 33 več nego v prvi izdaji, ako sploh ne štejemo obeh barvnih slik; papir je izvrsten in vsa zunanja oprema knjige je trpežnejša, tako da smo skratka lahko ponosni, da jo imamo. — Po uvodnih besedah, pri katerih je važno poudariti: Temeljni pojmi o življenju rastlin, je razvrščena tvarina na dva dela: Splošno vrtnarstvo, ki obsega poglavja o uredbi domačega vrta, o priravi zemlje in gojenju ter o glavnih vrtnarskih delih; Posebno vrtnarstvo s poglavji o zelenjadstvu (posebno močno razširjeno in izpopolnjeno v novi izdaji), o sadnem drevju na domačem vrtu, o okrasitvi vrta, o gojitvi sobnih rastlin ali lončnic ter o vrtnarskih opravilih v posameznih mesecih. — Knjiga obsega 234 strani velike oblike ter velja broširana 42 Din, v celo platno vezana 54 Din. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Predsednik vlade gen. Peter Živković v Sloveniji

Sprejem ministrov v Ljubljani

V nedeljo 9. novembra zjutraj se pripelje iz Beograda z vlakom ob desetih v Ljubljano predsednik ministrskega sveta general Peter Živković, minister pravde dr. Milan Srškić, minister za šume in rude ing. Dušan Serbec ter minister dr. Švegelj. Predsednik vlade bo ostal v Ljubljani dva dni, kjer si bo ogledal najvažnejše ustanove in sprejemal deputacije. Drugi ministri bodo pa potovali naprej v Celje, Maribor, Ptuj in Varni.

Spored svečanosti ob obisku predsednika vlade g. generala Živkovića v Ljubljani.

Predsednika vlade g. generala Petra Živkovića, druge ministre in njihovo spremstvo bodo v nedeljo zjutraj ob 10 pričakovali na peronu zastopniki oblasti in mestne občine. Pred kolodvorom bodo razna društva in mladina priredila gostom slovesen sprejem. Po tej slovesnosti se bo odpeljal ministrski predsednik v hotel Union, od tod pa na bansko upravo.

Občinski svet se bo g. predsedniku na čast sestel ob pol 12 dopoldne v slavnostni dvorani ljubljanskega vsučilišča k seji občinske uprave. Na tej seji bo v imenu mesta in meščanov pozdravil ministrskega predsednika župan g. dr. Dinko Puca. Na seji bo govoril tudi ministrski predsednik general Peter Živković sam, nakar se bo izvršilo overovljenje zapisnika slavnostne seje.

Ob pol 13 bo v hotelu Union intimen obed; ob poldnevi pa se bo ministrski predsednik že odpeljal z avtomobilom na izlet v ljubljansko okolico. Zvečer se bo vršil v veliki dvorani hotela Union slavnostni banket, ki se ga bodo udeležili najodličnejši predstavniki oblasti in meščanstva. Na tem banketu bo imel ministrski predsednik velik govor.

V ponedeljek bo ostal ministrski predsednik še v Ljubljani in bo od 8 do 12 sprejemal na banski upravi deputacije društev, občin in zastopnike raznih korporacij iz mesta in dežele, ki mu bodo podali svoje izjave, razne želje in prošnje prebivalstva. Popoldne ob

pol 13 bo v srebrni dvorani hotela Union obed, katerega se bodo udeležile nekatere odličnejše politične osebnosti, nakar bo predsednik vlade obiskal nekaj javnih institucij v Ljubljani. Nato bo ministrski predsednik general Peter Živković nadaljeval svoje potovanje po dravski banovini.

SPREJEM G. MINISTRskega PREDSEDNIKA

Magistrat objavlja: Vabijo se vsa tukajšnja društva katerekoli vrste, da se udeležijo sprejema pred kolodvorom v nedeljo. Društva, ki imajo zastave, naj bi prišla z zastavami, in če imajo kroji, tudi v kroju. Ženstvo vabimo, da bi prišlo čim številnejše v narodni noši. — Po zadnjih dispozicijah pride g. ministrski predsednik šele okoli 10 dopoldne, ne ob 8. — Društva bodo reditelji razvrstili pred kolodvorom; na peron pojdejo samo zastopniki oblasti, ker bi sicer ne bilo prostora.

Oklic župana dr. Puca

Meščani!

Gospod predsednik vlade general Peter Živković poseti v nedeljo 9. t. m. Ljubljano, kamor prispe zjutraj ob 10.

Uverjen sem, da boste zaznali to vest z največjim veseljem. Saj je gospod predsednik vlade najvestnejši izvrševatelj velikih ukrepov Nj. Vel. kralja od 6. januarja in 8. oktobra. Občudjujoči njegovo veliko ljubezen do naroda, njegovo odločnost in trdno voljo dovesti našo domovino do velike bodočnosti mu bomo pokazali, da znamo ceniti njegovo delo. Sprejeli ga bomo svečano ob prihodu. Okrasili bomo hiše z zastavami in pri vsaki priliki bomo dali javno duška onim mislim in željam, ki so jih polne naše duše.

Bog čuvaj Jugoslavijo!
Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander in njegov kraljevski dom!

Naj živi predsednik vlade general Peter Živković!

Dr. Dinko Puca, l. r., župan.

Zopet velik vlom v Ljubljani

Vlomilec prijet.

Za vlomom v stanovanje g. I. K. v Prisojni ulici, je bil izvršen včeraj ponoči nov velik vlom v Spodnji Siskli. Le sreča je hotela, da je bil vlomilec takoj odkrit in ujet. Vlomilec je ponoči okoli 2 vdrl v pisarniško sobo podjetnika Ivana Bajžlja na Gasilski cesti. Bajžljeva gospa je še slišala kako je nekdo skočil skozi okno. Domači so takoj pregledali pisarno in ugotovili, da je neznan vlomilec odnesel iz predala pisalne mize znesek 16.530 Din. Vlomilec se je splazil najprej v kuhinjo in od tam v pisarno. O vlamu je bila takoj obveščena policija.

Ob približno tridesetih na 3. skoraj pol ure po vlamu, je Stražnik Franc Kunovar ustavil v Vošnjakovi ulici mlajšega moškega, ki je nesel manjšo culico v roki. Ta culica je bila polna denarja. Stražnik je moža aretiriral in odvedel na policijo. Na policiji so ugotovili, da je možu ime Mihael Pečarič, da je 20 let star in doma iz Kopra. Vlom je Pečarič tajil in se izgovarjal na nekega neznanca, ki ga mu je izročil denar. Ali policija je kmalu doglala, da je Pečarič služil od meseca avgusta do septembra pri Bajžljevih in da je torej dobro poznal domače razmere. Pri njem so našli ves pogrešani denar, razen 1000 Din. Izročen je bil sodišču.

Najlepše darilo

za vsako gospodinjico je kuhinjska posoda. Dobili jo v aluminiju od najmanjše do največje velikosti, dalje v emajlu v raznih barvah in kvaliteti, najugodnejše in v največji izbiri pri trdki z zelezino

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana Sv. Petra cesta 35

Kaj bo danes?

Drama: Zaprta.

Opera: Zaprta.

Union velika dvorana: Orkestralni koncert Glasbene Maticice ob 8.

Nočno službo imajo lekarne: Dr. Stanko Kmet, Dunajska cesta 41 (Sv. Krištof), Mr. Leustek, Resljeva cesta 1 in Mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24.

★

⊙ Radi simfoničnega koncerta, ki bo drevi ob 8 v veliki dvorani hotela Uniona odpade prosvetni večer. Prihodnji prosvetni večer bo 14. novembra s predavanjem g. dr. V. Bohinca: Fritjof Nansen in njegova odkritja

⊙ Za današnji simfonični koncert je bila v sredo zvečer generalna vaja v naši operi. Če lahko sodimo umetniški uspeh po generalni vaji, moramo mirnim srcem reči, da je dalj časa nismo imeli v vsakem pogledu tako dovršenega umetniškega koncerta, kakor bo nocojšnji. Gospoda, ki je imela priliko slišati to generalno vajo, je bila naravnost navdušena. Vse tri skladbe so tako po delu kakor izvajanju prvovrstne, prav posebno še Mahlerjeve Zalne pesmi. Zato opozarjamo občinstvo na obisk tega koncerta. Vstopnice se dobijo ves dan v Matični knjigarni in zvečer pred Unionsko dvorano. Začetek točno ob 20. Prav posebno se opozarjamo vse posetnike koncerta, da izide programna knjižica s kratko razlago vseh treh del in s tekstom petih Zalnih pesmi.

⊙ Vojni invalidi in vdove naj takoj pridejo po prejem k Krajevemu odboru UVI v Ljubljani, št. Peterske vojašnice. Legitimacije predložiti.

⊙ Zadruga mesarjev v Ljubljani naznanja cenj. občinstvu, da bodo mesnice in mesarske stolnice pričenji z 9. novembrom 1930 do 1. marca 1931 ob nedeljah cel dan zaprte, zato bodo pa odprte ob sobotah do 19.

⊙ Ribana perilo, volnene nogavice, zimske rokavice, torbice in bluze kupite najugodnejše pri Šterk, nasl. Karničnik, Stari trg 18.

⊙ Srajce, bele in modne, zimsko perilo, rokavice, nogavice in kravate kupite najceneje pri Šterk nasl. Karničnik, Stari trg 18.

Prve posledice

prehlada so hripavost in kašelj.

Te neprijetne pojave odstranite

brzo s

KRESIVAL

KRESIVAL

Kranj

Gibanje tujkega prometa v mesecu oktobru: Jugoslovancev 120, ki so prenočevali 118 noči; Avstrijcev 8, 12 noči; Čehoslovakov 5, 8 noči; Angležev 1, 2 noči; Italijanov 6, 9 noči; Madjarov 1, 2 noči; Nemcev 12, 16 noči; iz Nordijske zemlje 1, 1 noč; skupaj 154 tujcev, ki so prenočevali v Kranju 168 noči. Številke kažejo, da je Kranj zlasti v trgovskem pogledu precej obiskan.

Stolp pungraške cerkve je te dni dobil zasilno streho, ki ga bo čuvala pred dežjem, snegom in mrazom do prihodnjega poletja, ko dobi novo, najbrže po vzoru rožnenske cerkve, urezano pokrivalo. Kljub provizorični strehi bi pa bilo prav, ako se pričvrsti še primeren lesen križ, da bo slika popolna.

K nedeljskemu koncertu, ki bo dne 9. t. m. ob 20 zvečer v gimnazijski telodvalnici. Vijoličinski virtuos Karlo Rupel odide čez 14 dni na študijsko leto v Pariz in je to eden izmed zadnjih njegovih koncertov. V Kranju ga še nismo imeli priliko slišati. Segajte prido po vstopnicah, ker je zanimanje veliko.

Novo mesto

Srečke »Jadranske Stražec« v korist nabave nove vojne ladje, ki jo hoče pokloniti »Jadranska Stražec« naši vojni mornarici, se dobijo pri predsedniku mesnega odbora »Jadranske Stražec« g. Viktorju Pirnatu, učitelju na tukajšnji osnovni šoli. Srečke stanejo 10 Din komad.

Narastle vode. Po hudem deževju zadnje dni je voda zopet narasla zelo nad normalo, skoro še bolj kot prvič. Krka se je razlila daleč čez bregove.

Knjižnica »Prosvetnega društva« je po parnemesečnem premoru začela zopet posloovati. Knjige se izposojujejo članom vsak petek od 5 do 8 popoldne. Knjižnica je bogata na najboljše delih naših kakor tudi tujih pisateljev, zato priporočamo, da se je člani v jesenski in zimski dobi kar najbolj poslužujejo.

Ježica

Novo šolo bomo zidali, pravijo naši občinski možje. Kot blisk z jasnega se je zadnjič pojavil tozadeven predlog na občinski seji. In je bil sprejet. Zdaj bodo najprej iskali prostor, potem bomo pa začeli.

Dalje... Močno bi bil potreben nov občinski dom. Tako šepetajo že več let. Pravijo, da ni denarja za takšno reči. Siromašna občina smo, nič se ne popije po naših gostilnah, kriza vseh povod. Prav tako smo tožili pred leti z elektriko. Pa so se ojunčili kljub temu, napeljali so jo, zdaj je že zadavna plačana. Torej! Če gre ena reč, bo šlo tudi vse drugo. Začeti je treba!

V nedeljo popoldne bo še enkrat vprizorjena »Darinka«, ki je zadnjič na novem odru v Društvenem domu doživela sijajen uspeh. Vstopnice se lahko naroče tudi pisмено.

Trbovlje

Spoštuj praznike. Na Vseh svetnikov dan smo opazovali, da so na več krajih delali. Radi tega so se ljudje zgrajali ter dajali svoje komentarje. Treba bi bilo enkrat za vselej takemu početju napraviti konec, na ta ali na drugi način.

Hrastnik

Umrla je hčerka rudarja in posestnika Zani Drakslerja.

Prosveta. V nedeljo bodo ponovili na Dolu znano igro »Utopljenec«.

Solske zadeve. V soboto je zopet komisijoneli ogled raznih prostorov, kjer naj bi stala nova šola. V poštev prihaja »Pintarjeve« travnike, ki je bil svoj čas ovržen, in pa »dacerjeve« hribe. Dalje sta na razpolago še dve drugi stavbišči blizu rudnika.

Šmartno ob Paki

Potreba nove šole. Pod tem naslovom je bil priobčen v štev. 247 dne 28. oktobra t. l. kratkotek dopis, v katerem smo g. dopisnika »Jugoslovanc« z ozirom na priobčene članke prosili, naj nam odgovori na nekatera vprašanja. Tega dopisnik ni storil, pač pa je blagovolil ogledati se v listu »Jugoslovanc« št. 150 a z dne 31. oktobra tukajšnji upravitelji šole s člankom, glasom katerega smatra zadnji odstavek našega dopisa kot natolečevanje učiteljsstva.

Gospod upravitelj naj nam ne zamere, če mu za danes odgovorimo tole: V našem dopisu, odnosno odgovoru na razne, neobjektivno poročane članke v »Jugoslovanc«, se ni niti g. upravitelj, niti učiteljsvo nikjer omenjalo. Se torej ne more nikakor govoriti o kakem natolečevanju učiteljsva in je za nas njegov odgovor brezpomemben. Prosimo pa g. upravitelja, naj pozove dopisnika »Jugoslovanc«, da odgovori na v našem zadnjem dopisu stavljen vprašanja, potem bomo pa vsekakor doprinesli dokaz o resničnosti navedb v dopisu, ki jih še tudi zdaj ne preklečimo. Mi smo namreč smatrali natolečevanje tisto napadno poročanje javnosti v listu »Jugoslovanc«, ki ga je opravil in opravljal dopisnik, zato naš dopis in v njem stavljen vprašanja.

Nikakor pa seveda ne moremo braniti, če se z odstavitkom, ki g. upravitelju ni všeč, učiteljsvo samo čuti prizadeto.

Končno še nekaj! Mnenja smo, da se s takim dopisovanjem, kakoršno je našel g. dopisnik v »Jugoslovanc«, stvari sami le škoduje, nikakor pa ne koristi. Zato mu svetujemo, naj rajši v prihodnje to opusti in poroča kaj drugega, saj je lahko prepričan, da bodo »krajevni« čimteljci v isti meri storili svojo dolžnost, kakor bo to storil gospod dopisnik.

Maribor

□ Večer francoske pesmi priredila drevi v kinu Apolo Ljudska univerza in francoski krožek. Nastopi znameniti koncertni pevec Mirko Pugelj iz Ljubljane.

□ Radi potvorbe javne listine je sedel včeraj na zatožni klopi pred senatom trojice 27 letni Ferdinand N., ki je kot svoječasi podnarednik pri 24. pehotnem polku v Kosovski Mitrovici potvoril dne 28. avgusta 1923 javno listino in sicer s tem, da je v denarni knjigi kosovskega bojnega skladišča preuredil številko 55 v številko 505, s čimer je hotel spraviti poštnega uradnika v zmotu za 450 Din. Vendar pa so na pošti prišli potvorbi na sled, radi česar se je proti Ferdinandu N. uvedlo kazensko postopanje. Obtoženi N., ki stanuje v Mariboru, zanika dejanje, pred preiskovalnim sodnikom se je zagovarjal, češ da je potvorbo izvršil nekdo drugi. Razpravo je vodil dr. Lešnik, Kolšek in Ažman prisodnika. Obtožbo je zastopal namestnik drž. pravdnika Sever. V svrhu zaelišanja novih prič se je razprava preložila.

□ Glasbeno šolo odprli tudi letos Katoliška omladina. Sprejemni pogoji so zelo ugodni. Vsi, ki se zanimajo za gosli, naj se oglašijo v ponedeljek ob 14 v Omladinskem domu v Cvetlični ulici 28. Radi izredno ugodnih pogojev je zlasti priporočiti vpis otrokom revnejših slojev.

□ Jutrišnji koncert »Drave« obsega sledeči spored: Moški zbor: Zeleznič. Lahko noč; Rožane, V minui; A. Foerster. Na boj; Juvanee. Šopek; Savinšek. Rdeča bučka; Mirk. Oj slovenska zemljica; Dev. Teče mi vodica; Jereb. Pelin roža in Gjorđević. Kolo. Ga. Antonija Skvarčeva pa bo pela sledeče skladatelje: Čajkovski. Zapoji mi pesem o mati; Prokofijev. Zaklinjanje vode in ognja; Musorgski. V kotu; Dvofak. Strune so ubrane; Lajovic. Begunka pri zibel in pesem o tkalcu; Bersa. Vseli duš dan in Dev. Pastirica. Kot zaključna koncertna točka se predvaja Vilharja-Kalskega Na Ozlju gradu, balada za moški zbor, sopran in bariton. Posamezne solovske točke izvajata ga. Antonija Skvarčeva (sopranski solo) in g. Anton Faganelli (baritonski solo).

□ Katoliška omladina priredi jutri ob pol 20 prijateljski večer za člane in prijatelje društva. Vljudno vabljeni.

□ Znanilke zime... Šestnajsto sibirsko uharico je prejel te dni znani mariborski nagačevalec Zieringer. V zlih vremenskih slutnjah se uharice nikdar ne zmotijo.

□ Tretja letošnja operetna premijera bo v nedeljo, dne 9. t. m., v tukajšnjem gledališču. Uprizori se Andranova »Lutka«. Dirigira L. Herzog, režira D. Truhovič; po daljšem presledku nastopi kot gost A. Harastovič; naslovno partijo pojeta menjaže gđ. Udovičeva in Barbičeva.

Celje

□ Prosvetnih večerov veliki pomen je v tem, da predavatelj v razmeroma kratkem času s strokovno neoporečnega vidika pokaže na gotov problem in tako vžge v poslušalstvu misel in vzbudi prepričanje o važnosti gotovega vprašanja. Vedno bolj nam izginjajo izpred oči važni s Koroško vezani dogodki, z nima pa vedno bolj tudi ono realno gledanje na vprašanje, ki edino more voditi do solidnega dela za Koroško. Ako še pomislimo, da obhajamo letos 10 letni spomin na najtemnejši dogodek narodne zgodovine koroških Slovencev, potem je pač več kot upravičeno, da posetimo l. prosvetni večer Koroški in si damo o tem vprašanju nekaj tehtnega povedati od strokovnjaka, znanstvenika in nacionalnega delavca, kakor je univ. prof. dr. Lambert Ehrlich. Narodna dolžnost celjskega in okoliškega prebivalstva mora zato biti, da se v čim večem številu udeleži l. prosvetnega večera v ponedeljek dne 10. t. m. ob 8 zvečer v gledališki dvorani palače Ljudske posojilnice.

□ Danes in jutri zvečer — vsakokrat točno ob 8 zvečer — naj se članstvo Gledališke družine zbere v oderski garderobi radi važne vaje in razgovora.

□ Dobrota je sirota. To je morala skusiti včeraj tudi 56 letna žena Jozefa Kolarčič. Za kresijo štev. 14 stanuje v podstrešni sobi. Predvčerajšnjim proti večeru se je zgledila pri njej nepoznana okrog 45 let stara ženska in jo prosila, če sme pri njej prenočiti. Kolarčičeva je dobrega srca in takoj se ji je tužka zasmilila. Ni je vprašala po imenu ter odkod in kam, temveč ji je gostoljubno dala stredo. Zjutraj je Kolarčičeva odšla v cerkev, tužko pa pustila samo doma. Ko se je vrnila iz cerkve, tužke ni več našla. Ugotovila je takoj tudi, da je s tužko izginila tudi razna obleka, perilo, srebrna ura in podobno, vsega v skupni vrednosti za 2380 Din. Ko je policija za slučaj izvedela, je takoj uvedla preiskavo, a doslej brez uspeha. Iz osebnega popisa pa, ki ga je dala Kolarčičeva, bo skoro gotovo mogoče nepošteno žensko uloviti in še pravočasno rešiti ukradeno blago. Tatvina je Kolarčičevi seveda povzročila zelo občutno škodo.

□ V nedeljo 9. novembra popoldne ob pol 4 bo v gledališki dvorani palače Ljudske posojilnice zopet gledališka predstava. Tokrat nastopijo na novem odru privrati Krekovi, ki uprizorijo Grillparzerjevo dramo »Prababica«. Predprodaja vstopnic v Slovakijski tiskovni zadrugi.

□ Odvetniško in notarsko uradništvo celjskega okrožja. Ena najvažnejših nalog naše organizacije v sedanjem času je buditev stanovske zavestnosti. Zbiranje članstva in organiziranje istega v že obstoječih društvenih odvetniških in notarskih uradnikov. Skrajni čas je, da se organizirate v društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju. Udeležite se tudi obnega zbora društva, ki se vrši dne 9. novembra t. l. ob 9 dopoldne v salonu hotela »Evropa« v Celju. Odbor Društva slov. odvetniških in notarskih uradnikov v Celju.

Murska Sobota

Streli končali prepir. Sosedu Č. in S. sta se že dalje časa pisano gledala. Ob vsaki priliki sta nagajala drug drugemu. V ponedeljek sta se slučajno oba zatekla v isto gostilno. Takoj se je začel prepir, ki se je nadaljeval s klotutami. Naposled se je S. tako razsrdil, da je potegnil iz žepa samokres in je začel streljati. Nasprotnika je zadel v roko in prsi. Ranjenca so takoj spravili v bolnišnico.

Nova telefonska postaja. Tržna občina je dobila telefonsko postajo, ki bo vršila tudi brzojavno službo. Otvoritev se je vršila zelo slovesno. Občina je priredila velik banket, katerega so se udeležili tudi višji poštni predstavniki iz Ljubljane, Maribora in Murske Sobotke.

Sadni izbor za okraj Dolnja Lendava se bo vršil v petek 7. t. m. Na tozadevno anketo so povabljeni vsi vzorni sadjereji iz okraja.

□ Ponavljajo se slučajji... Nedavno smo poročali o zadevi razžalitve smiklavčega župana, ki še ni zaključena. Včeraj pa je sedel na zatožni klopi 32 letni posestnik Franc Kurnik iz Brengave, ker je koncem julija oziroma začetkom avgusta t. l. razžalil službovršnega predstojnika občine Sv. Anton Jerneja Zimčiča s sramotenjem, da ni občinski urad za nič itd. S tem je zakrivil prestopke zoper čast. Razpravo je vodil dr. Lešnik. Kurnik je bil obsojen na sedem dni zapora, 300 dinarjev globe, pogojno dve leti.

□ V Vetrinjski ulici se je zgrudil na tla ter se onesvestil 32 letni delavec Matija Krivec iz Hoč. Prepeljali so ga v policijske zapore, kjer je po dvehurnem oddihu zopet prišel k sebi. Najzanimivejše pri vsem tem je: vsestranska uporabnost grafovskih ulic...

□ Maribor ima telefonsko zvezo s celo Holandijo. Z včerajšnjim dnem je Maribor dobil telefonsko zvezo s celo Holandsko, pogovor stane 93,35 Din.

□ Smrt znanega mariborskega starinarja. Včeraj je umrl v starosti 73 let v Vetrinjski ulici 12 občezen mariborski starinar Franc Zelzer. Pokojnik Zelzer je že nekaj let sem bolehal na neozdravljivi bolezn. Pogreb bo danes ob 15 iz kapele mestnega pokopališča v Pobrežju.

□ Nesreča. Včeraj so igrali fantje na igrišču SK Maribor. Zoga je padla v vrt olepševalnega društva. Za njo je skočil 18 letni fant, dijak Danilo Kompara, ki stanuje na Aleksandrovi cesti 48. Splezal je na plot ter padel na drugo stran skozi stekleno streho in pri tem dobil več ran na levi nogi.

□ Druga popoldanska predstava v letošnji sezoni bo v nedeljo 9. t. m. Ponovi se Shakespearjeva klasična komedija »Sen kresne noči«.

□ Na delovnem trgu. Zaposlitev dobi preko tukajšnje posredovalnice dela: 12 hlapcev, 20 vinčarjev in oskrbnikov, 4 pastirji, 1 žagar, 1 mizar, 4 krojači, 10 čevljarjev, 4 zidarji, 1 mlinar, 1 fotograf, 1 kuhar, 4 pomožni delavci, več učencev (mizarje, čevljarje, kovaške, pekarske in kletarske stroke), nadalje 11 kuharic, 31 postrežnic, 5 sobaric, 2 varuški, 2 vzgojiteljici, 2 plačilni natakari, 2 poslužniči, 2 hotelski sobarici, 3 strojne pletiljke, 3 šivilje, 1 trgovska ter 1 šiviljska vajenka.

□ Z instrukcijami bi si rada pomagala v težkem gnetnem položaju vsega priporočila vredna gojenka ženskega učiteljskega. V poštev prihajajo zlasti meščanskošolski predmeti. Oglasiti se je v upravi na Koroški cesti 1.

□ Trenchcoat, usnjeni jopiči, zimski plašči, Hubertus-plašči, snežni čevlji in snežni škornji, galoše, čez 300 vrst krzna, kakor tudi vsi manufakturno blago na obroke, L. Ornik, Maribor, Koroška 9.

Ptuj

□ Poroka. V ptujski minoritski cerkvi sta se poročila v praznikih g. Reich Stefan, trgovec v Cezanjevcih pri Ljutomeru in Razlag Karolina, vd. Koki iz Ljutomera.

□ Občinski proračun. Osnutek občinskega proračuna za leto 1931 je do 18. novembra vsak dan razgrajen pri mestnem knjigovodstvu. Proračun je nekaj večji od lanskega, zneslo malo manj kot tri milijone dinarjev. Kdor si ga želi ogledati ali staviti kake predloge, se lahko v teh dneh oglasi pri mestnem knjigovodstvu med uradnimi urami.

□ Na progi Maribor—Ptuj je z novembrom stopil v veljavo zimski vojni red za vožnjo z avtobusom. Iz Ptuja odhaja proti Mariboru štirikrat dnevno, in sicer zjutraj ob 6.45, ob 11.35, ob 1.30 in ob 6.30 zvečer.

□ Po nedolžnem tepen. Na dan Vernih duš je šel iz Ptuja domov 18 letni vinčarjev sin Vidovič Lovrenc iz Sv. Trojice v Halozah. Tam blizu viadukta na Hajdini pa so mu zabranili nadaljevanje pota zlobneži. Pred gostilno Leskovšek na Bregu sta ga namreč ustavila dva fanta in ga pričela neumiljeno obdelavati z bikovko. Opoldne se je to godilo. Vidovič je dobil polno brazgotin po glavi, hrbtu in roki. Rane so bile tako hude, da so je nesrečni fant onesvestil. Moral so ga izročiti v ptujsko bolnišnico. Po vestnem negovanju se je kmalu zavedel. Fant čisto nič ne ve, zakaj je bil tako neumiljeno pretepen. Tako huda šala je najbrže izključena; slej ko prej bi iskali vzroka v alkoholu ali celo v šmarnici.

□ Vokalni koncert. G. Pugelj Mirko, koncertni solist, nastopi tudi pri nas. V soboto zvečer ob osmih priredi koncert v prosihrih Glasbene matice.

□ Prva opereta v letošnji sezoni se bo pela v ptujskem gledališču v ponedeljek dne 10. t. m., ko bo gostovalo mariborsko gledališče s Szirmajev »Aleksandro«. Kljub temu, da bo sodeloval ves operetni ansambl, zbor, statisti in orkester, veljajo navadne operne cene. Vendar pa naj bo gledališče do sobote dne 8. t. m. razprodano, sicer se ne bi moglo vršiti gostovanje.

□ Sprejem v domovinsko zvezo. Na zadnji občinski seji so sprejeli v domovinsko zvezo gg. Auer Adolfa, ključavničarja, Gabrijan Ludovika in trafikanta Leben Ivana, zadnjima dvema v domovinski zvezi sledita ženi oz. otrok. V slučaju pridobljenega državljanstva se je zagotovil sprejem trgovskemu pomočniku Ciani Ivanu iz Trsta in Orel Evgenu iz Ribenberga, oba sta torej s Primorskega.

□ Prvo gostovanje mariborskega gledališča bo v ponedeljek, 10. t. m. Vprizorila se bo Szirmajeva opereta »Aleksandra«. Kljub temu, da sodeluje celotni operetni ansambl, zbor in statisti, ostanejo v veljavi navadne operne cene. Vendar pa se vrši gostovanje le v primeru, ako bo gledališče do sobote, 8. t. m. razprodano.

Št. Vid pri Ptuj

S 1. novembrom je začel našo pošto voziti ptujski mestni avtobus, ki nam pa pošto pripelje šele zvečer, dotični smo je zdaj dobivali že ob 10 dopoldne. Tudi nam je ukinjen pismonoša. Na ta način smo dvakrat oskodovali, posebno se številni uradi in trgovci v Sv. Vidu, ker prepozno dobimo pošto, da bi mogli še isti dan odgovorjati in oddati pošto, ki je ob 5 dopoldne že zaprta. Tudi ne more imeti vsak toliko časa, da bi hodil sam nadlegovat pošto in iskal svojih pisem. Prosimo, da se nam pošta dostavlja kakor dozdaj, in sicer dopoldne, saj jo avto lahko pripelje zjutraj! Dozdaj smo imeli z avtom zvezo vsaj na popoldansko brzovlak, a s prvim novembrom vozi tako, da ne pripelje pravočasno do nobenega vlaka. Na ta način bo avto vozil prazen, mi bomo pa prisiljeni narediti novo avto-zvezo za Leskovce in okolico Sv. Vida. Oglašajo se že interesi iz Leskovca in upamo, da bomo v kratkem uspehi.

NOV AVTOMOBILSKI LUKSUS,

NOVE VRLINE VIDITE

V OSEM

CILINDRSKEM

BUICKU

BUICK je šel 27 let vstric z našim predkom avtomobilistike. V krajih, kejr je doma, ga je leto za leto šlo več ko dvakrat toliko v promet kakor njegovega najhujšega tekmeča.

In zdaj je prišel Buick na trg s prekrasno vrsto osmih cilindrov z zgoraj krmiljenimi ventili.

Ta izprememba je bila sklenjena pred tremi leti. Od takrat dalje so bili Buickovi inženjerji neprestano

na delu — ves čas skrbno preizkušali motor in voz na preizkuševalnem terenu General Motors, kjer so zastopane vse vrste cest in vsi vozniki pogoji.

Pet važnih točk.

1. Osemcilindrski, zgoraj krmiljeni voz, ki so ga tri leta preizkušali na preizkuševališču družbe General Motors.
2. Sinhronična transmisija. Tiha in rahla hitrostna prestava.
3. Regulator za temperaturo olja, ki uravnava toploto olja tako, da teče motor rahlo in gladko prav tako v vročini kakor v mrazu.
4. Leto za leto prodaja Buick več ko dvakrat toliko voz kakor njegov najhujši konkurent.
5. 88% lastnikov Buicka kupijo spet Buick, kadar si zažele novega voza.

Pet točk, ki jih navajamo, podaja sliko novega Buicka in jamstvo zanj. Toda če ga hočete dobro presoditi, če hočete dobiti zanesljiv vtis o njegovih vrlinah, ga morate preizkusiti na vožnji. Glede tega pa se vam je treba samo dogovoriti z našim zastopnikom

GENERAL MOTORS

CONTINENTAL S. A.

Zasluznim + župnikom

M. Sobota, 4. novembra.

Crensovska župnija ima štiri umrle župnike, ki so v tesni zvezi s sedanjo veličastno cerkvijo. (Ti župniki so: Borkovič Peter († 1830), Borovnjak Matjaž († 1859), Sabar Jakob († 1863) in Vogrinčič Boltažar († 1917). Vsi štirje so bili veliki dobrotniki Crensovske cerkve in župnije sploh. Borkovič je zapustil svoje imetje za zidanje sedanje cerkve in je s tem položil temeljni kamen, Borovnjak pa je začel zidati, Sabar jo je dozdaj, Vogrinčič pa jo je popolnoma prenovil.

Župnija svojih velikih dobrotnikov, ki niso skrbeli samo za cerkev, marveč so storili tudi drugače mnogo dobrega, ni pozabila. Za 100 letnico smrti prvega in največjega dobrotnika, je dala prenoviti njihove grobove, ki se vrstijo pred velikim križem in je postavila vsem originalne in zelo lepe nagrobne spomenike. Ti spomeniki so bili na praznik Vseh svetnikov blagoslovljeni. Blagoslovitve so se udeležili mnogi tisoči vernikov, ki so se v veličastni procesiji pomikali proti grobovom.

K prenovitvi grobov in postavitvi spomenikov je mnogo pripomogla domača posojilnica, ki je prispevala v ta namen mnogo tisočakov. Za to velikodušnost naj sprejme na tem mestu naše priznanje.

Ljutomer

Nemški živel se krepil ob gornjeradganski avstrijski meji. Zadnji čas je osem slovenskih posestev v okolici Gornje Radgone prešlo v roke nemških — dvolastnikov. Kje je zakon, ki je svoj čas prepovedoval, da bi tuji kupovali slovenska posestva v razdalji osem kilometrov od meje. Pomislimo, kakše nedogledne posledice v gospodarskem in nacionalnem pogledu bi nastale, ako akcija za sanacijo gornjeradganske posojilnice ne bo ugodno izpadla.

Slovenigradec

V mesecu oktobru so umrli: 61 letni Ackerman Karel, bivši tapetnik iz Mislinje, 25 letna Vasle Marija, šivilja iz Dravograda, 77 letna Garnpret Liza, vdova iz Starega trga in 71 letni Lauk Peter, vžitar iz Št. Janja pri Dravogradu. Slednji je umrl za nalezljivo boleznijo Tetanus. Vsi so umrli v tukajšnji bolnišnici.

Na mesto prejšnjega kaplana Simon Kotnika je prišel v Stari trg za kaplana gg. Anton Somrak iz Bizeljskega.

Veliko tombolo priredi Prost. gasilno društvo v Pamečah prihodnjo nedeljo 9. t. m. ob 3 popoldne v prostori gostilne Fr. Rotovnik. Čisti dobiček je za novo gasilno orodje.

Suhodolnica je po ponedeljkovem deževju v območju obč. Stari trg zopet prestopila svoje bregove, tako da je bil prehod iz mesta v Stari trg nemogoč in je bilo potnike treba prevajati semintja z vozom. Voda tukaj ob vsakem večjem deževju prestopa svojo strugo in bi bilo nujno potrebno, da se ta potok na raznih krajih regulira. Občina Stari trg je o tem že razmišljala, vendar pa nima na razpolago zato potrebnih denarnih sredstev. Zato je prosila kr. bansko upravo za podpora in pomoč.

Radio

Programi Radio-Ljubljane

Petek, 7. novembra: 12.15 Plošče (arije svetovnih pevecv, instrumentalna gl.). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 17.30 Koncert radio orkestra. — 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. — 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. — 19.30 Gospodinska ura, gđ. Cilka Krekova. — 20.00 Operetna glasba. — 21.00 Mešan program, izvajajo radio orkester. — 22.00 Casovna napoved in poročila.

Sobota, 8. novembra: 12.15 Plošče (mešan program). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 17.30 Plošče. — 18.00 Viktor Pirnat: V dolini gradov (Kartuzija Pletjerje, II. del). — 18.30 Radio orkester. — 19.30 Ga. Orthaber, angleščina. — 20.00 B. Hrovat: V stoletju tehnike, filmska kultura. — 20.30 Prenos iz Beograda, opera. — 22.30 Casovna napoved in poročila, nato plošče.

Drugi programi

Sobota, 8. novembra.

Belgrad: 17.30 plošče. 19.30 Razvoj srbske literature. 20.00 Prenos iz gledališča, nato balalajke. — Budapest: 17.30 Lahka glasba. 19.00 Nabojna glasba. 20.20 Sprehod po Evropi, nato plošče in ciganska lasba. — Dunaj: 17.00 Slavni šahisti. 17.15 Komorna glasba. 19.35 Pesmi in arije. 20.15 »Giroffe« — Giroffe, komična opereta. — Milan: 19.30 Pestrta glasba. 20.30 Plesna glasba. 21.00 »Turandot«, opera, Puccini. — Praga: 12.30 Bratislava. 19.20 Španske pesmi. 20.00 Orkestral. koncert Filharmonije. 21.00 Film. Prenos iz Brna (parodije, groteske). 22.25 Moravska Ostrava. — Langenberg: 16.10 Vesela glasba (plošče). 17.30 Plošče. 20.00 Zabavni večer. 24.00 Plošče. — Rim: 18.30 Lahka glasba. 17.00 Vokalni in instrumentalni koncert. 20.32 Plesna glasba. 21.05 Veliki pestri koncert. — Berlin: 19.30 Koncert. 21.10 Slušna igra, nato plesna glasba. — Katovice: 20.30 Koncert. 21.30 Lahka glasba. 22.15 Plošče. 23.00 Plesna glasba. — Toulouse: 18.20 Plesna glasba 18.45 Koncert orkestra. 19.45 Petje in glasba. 20.30 Koncert. —

Iz društvenega življenja

Kat. izobraževalno društvo Dol pri Ljubljani naznanja, da vpizori v nedeljo dne 9. novembra tridejansko igro »Sodnik Zalamejski«. Pričetek točno ob pol štirih popoldne. Ker je igra še malo znana, vabimo posebno bližnje dramatič. — Jožef Loboda.

Seja stolne prosvete je nočoj ob 8 v Jugoslovanski tiskarni.

Naše dijaštvo

Občni zbor Slovenske dijaške zveze se bo vršil v nedeljo, dne 9. novembra 1930 ob 10 dopoldne v dvorani Akademskoga doma s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega obnega zbora. 2. Poročilo odbornikov in revizorjev. 3. Sprememba novih pravil. 4. Volitev novega odbora in revizorjev. 5. Slučajnosti. Naše dijaštvo kakor tudi gg. starešine vljudno vabi odbor.

Spomenik kraljice Haeceptut, žene faraona Thutmosisa III. (1501 do približno 1480 pred Kr.) Slinga ima kraljičin obraz. Glavo so imeli že dolgo letv berlinskem muzeju. Nedavno je pa neka ameriška ekspedicija v razvalinah templja Dar el Bahri našla še sfinčin trup in ga poslala v Berlin, kjer so spomenik sestavili in predstavlja sedaj eno najlepših staroegiptovskih umetnin.

Nevarne točke sedmerih oceanov

Na enem izmed glasovitih »Morskih pokopališč« blizu francoske obale so nedavno začeli priprave, da dvignejo potopljeno ladjo »Egipt«, katere tovor cenijo na mnogo milijonov vrednosti. Ob tej priliki se listi spominjajo najnevarnejših točk v sedmerih svetovnih morjih, kjer leži pokopanih nešteto pomorskih ladij.

Pointe du Raz se imenuje rtič, v bližini katerega se je potopila ladja »Egipt«; to mesto prištevajo med najnevarnejše ob francoskih obalah, ker morajo vse ladje, ki prihajajo iz južnoangleških pristanišč v smeri Bordeaux, Sredozemsko morje, Afrika ali Južna Amerika, obpluti lokave čeri predgorja. Ta obala je za Francijo isto, kar Goodwinska sipina in »The Lizard« (Martinček) za Anglijo, nausetska obala pri Kap Codu, nantasketska obala južno od Bostona, Natucky Island in Diamondska sipina pri Kapu Hatteras za Združene države in Kraljevi otoki za Avstralijo.

Pred otokom Nantucket se je od l. 1878, do danes potopilo 500 ladij. Svetilniki, boje, svetilne ladje, izboljšana vremenska služba, izkoriščanje električnih virov in v zadnjem času radio postaje — vse to je morskim pastem vzelo mnogo njihove nevarnosti, kljub temu pa še vedno zahtevajo svojih žrtev. Goodwinsko sipino, ki leži blizu Temzinega ustja, imenuje ljudstvo: »Požeruh ladij«; po vsej pravici, ker je zahtevala že neštete žrtve. Nedaleč od Kraljevega otoka, ki leži pred avstralsko obalo, počiva na morskem dnu 40 ladij.

Kap Horn na južnem jezičku Južne Amerike in Rt dobre nade na južni obali Afrike sta po svoji usodnosti za ladje med pomorščaki zloglasna. V isto kategorijo spadajo morske ožine na južnem koncu Japonske, ki pod vodno površino strče od ostrih čeri in

ki plujejo iz Londona v severno-angleške luke, v Belgijo, na Holandsko in v Nemčijo, morajo pluti neposredno mimo sipin, ki so vse posute z mornarskimi kostmi. V Nags Headu na severnokatolinski obali so nekoč živeli obalni roparji, ki so z zločinskimi namenom zvaljivali ladje v pogubo. Obesili so konju okrog vratu laterno in ga pognali daleč ven. Tuji ladijski kapitani, ki so vodili svoje ladje po teh nevarnih vodah, so menili, ko so ugleдали od daleč luč, da pluje tam kaka ladja, pa so okrenili svoj brod v tisto smer in s tem v neizbežno pogubo. Potem so prihiteli obalni roparji in pograbili, kar je od ponesrečene ladje valovje vrglo na suho.

Brüningov govor v nemškem parlamentu. Poleg kanclerja na levi so: ministrski predsednik Braun in državna ministra Stegerwald in Dietrich; na desni: predsednik državnega zbora Löbe in državni tajnik Pünder.

Maščevanje avtomobila

Zelo umljivo je, da ljudje, ki prihajajo v stik z avtomobili le v toliko, v kolikor se jim morajo na cesti umikati in požirati njihov prah in smrad, avtomobile sovražijo. In nič se ni čuditi, če pada na račun avtomobilov marsikakšna peklena molitvica... Da bi se pa hotel cel kraj avtomobilom maščevati — to je pa čisto osamljen slučaj. Pripetil se je na Španskem, v trgu Peralas, Stara Kastilija. Tu je nekega dne iz enega modernih morskih kopališč na kantabriški obali pridrvel velik potniški avto. Divjal je po glavni cesti in vrgel majhno dekletce na tla, a se za to ni zmenil in drvel svojo pot naprej. Deklica sicer ni dobila težkih poškodb, vendar je ferdamana avtomobilski divjost in brezobzirnost prebivalstvo tako razkačilo, da so se z županom na čelu zbrali na trgu in sklenili, da ustavijo vsak avto, ki se bo še prikazal v kraju, in ga sežgo. Prva žrtev, ki jim je padla v roke, je bil velik avtobus s 35 potniki. Župan je dostojanstveno ustavil avto, množica pa je posegla po kamenju in gorjačah. Cela vrsta potnikov je bilo v hipu lažje ali težje ranjenih. Na srečo se je nahajal med potniki orožniški poročnik, kateremu je uspelo, da je potolažil razbesnjene tržane. Vendar šoferju ni vedel pomagati drugače, kakor da mu je velel, naj se kolikor mogoče hitro izgubi. Seveda pride stvar pred sodišče in tedaj župan in njegova srenja ne bodo tako gotovi svoje pravice. Vendar bo pa ta slučaj resen opomin šoferjem, da bodo manj brezobzirno razpolagali s cestami.

Pridobivajte novih naročnikov!

Nič več nebotičnikov

V tem, ko se Evropa pripravlja, da začne posnemati ameriški zgled in graditi nebotičnike, pa nastaja v Ameriki nebotičniška kriza in se dviga geslo: »Nazaj k zemlji!« Te dni je newyorška trgovska zbornica razpravljala o bodočem stavbnem programu hudsonskega vele mesta in tu se je pretežna večina izrekla proti nebotičnikom. Govorniki so naglašali, da stoji po nebotičnikih že mesece na desetine nadstropij popolnoma praznih, kar naj bo gospodarskim krogom svarilno znamenje. Reklama z nebotičniki je predraga. Družbe naj uporabijo svoja sredstva raje za pocenitev blaga in večjo potrošnjo. Kakovost in cena blaga je za konzumente slednjič le glavna stvar. Brezposelnosti naj se odpomore na drug način, ne pa z gradbo stonadstropnih nebotičnikov. — To protinebotičniško politiko newyorške trgovske zbornice krepko podpirajo najnovejši dogodki: Neka newyorška veletrgovka, ki je gradila ogromen nebotičnik, je napovedala konkurz in dela na napol dovršenem nebotičniku so ustavili. Bankrotirala je še cela vrsta drugih družb, ki niso več zmogle stroškov za svoje visoke zgradbe. To je zaleglo in mnogo načrtov za nebotičnike so sedaj odložili, če že ne zavrgli. — Tudi v Parizu je na dnevnem redu vprašanje, ali naj se začne graditi nebotičniki. Mestna uprava je bila pozvala strokovnjaka Fortunata Strowski, ki je član francoskega inštituta, da poda svoje mnenje. Strowski je odgovoril v spomenici, v kateri se izreka proti nebotičnikom. Pravi, da je Pariz doslej gosto naseljen, a ljudje vendar niso tako skupaj nagnjeni kakor v New Yorku, in tudi »slumov«, strašnih stanovanjskih bede in propalosti v New Yorku, Pariz ne pozna. Stanovanjskih in obratnih prostorov je v Parizu dovolj. Razen tega mora biti vsakemu Francozu na tem, da ohrani Pariz svoje zgodovinsko lice. Glavno pa je to, da pariška tla niso skalnata kakor newyorška in za nebotičnike ne nudijo dovolj trdnih in varnih temeljev; umetno utrjeni temelji so pa predragi.

DIŠAVE SLON

Kulturni obzornik

Sinclair Lewis dobil Noblovo nagrado

Odkar podeljuje stockholmsko razsodišče Noblovo literarno nagrado, je letos prvič doletela ta odlika ameriškega pisatelja.

Amerikanske književnosti nikakor ne gre istovetiti s pojmom angleške književnosti. Iz notranjih pogojev dežele, ki si je ustvarila svojo lastno kulturo — in baš radi tega, ker je ameriška kultura precej različna od evropskega pojmovanja, jo smemo imenovati »lastno« — je zrastle povsem samostojen organizem ameriške književnosti. Imena, ki so v zboru svetovnega slovesstva predstavljala Združene države severne Amerike, so bile še do nedavna redka po številu. Širši svet je poznal pesnika Whitmana, humorista M. Tvalina, manj znan je bil N. Hawthorne, dasi odlični pisatelj. Šele v novemšem času so prodrla in se uveljavila na našem kontinentu nekatere imena, med njimi zlasti John dos Passos, Theodore Dreiser, Upton Sinclair, Martha Ostenso in Sinclair Lewis.

Človek, ki bolje pozna ameriško slovesstvo, bi utegnil primernejše oceniti vrednost posameznih njenih predstavnikov, nego tisti, ki jih poznamo le skozi rešeto evropske reklame. Toda tudi površnemu poznavalcu je jasno, da kaže izbira stockholmskega razsodišča stremenje, nagraditi literarno posebnost ameriškega duha, ki živi med Evropejci nekako v predstavi Marka Twaina. Med živimi ameriški pisatelji je Sinclair Lewis po svoji prirodi še najbolj soroden Twainu, dasi je kljub vsemu delati Twainu krivico, menim, da je Lewis prodirnejši in globlji, pa tudi rajši bolj ironičen in satiričen nego je bil Twain humorističen. Vendar ju veže neka široka dobrodružnost, ki ima sicer svoje porenke v evropskih dobrih časih, a se je onstran luže spremenila in izoblikovala v tipično ameriško malomeščansko svojstvo.

Sinclair Lewis velja za sodnika in za bič ameriške malomeščanske družbe. Ima pa prav posebno svojstvo: njegova razkrinkanja in odkritja, ki gredo z največjo brezobzirnostjo do skrajnih točk opazovanja, spremlja neprikrita in topla ljubezen baš tiste družbe, katere napake in pomanjkljivosti, katere smešnost in hinavstvo nemurno opisuje.

»Babbitt« je brez dvoma najznamenitejši Lewisov roman. Z njim je prišlo njegovo ime preko oceana in z njim je njegovo ime postalo v Evropi vsaj tako popularno, kakor v Ameriki. Delo nosi znake posebne mentalitete: kljub satiričnosti, v kateri je držano, kljub obsodbi, ki jo vsebuje, nam je stališče pisatelja tuje, izhodišče njegove satiričnosti nedomače, temelj njegove sodbe... amerikanizem.

Drugo za drugim so si osvojila Lewisova dela srca evropskih čitateljev, ki so našli v nji skoroda še več nego ameriški. Poleg satire in ironije, s katero vihti toplo ljubeči Lewis svoj bič, se naslaja Evropejec nad neobičajnim pojmovanjem temelja samega, na katerem stoji Lewis z vso gotovostjo in ki je Amerikancem kakor samo po sebi umeven. Tako smo čitali sijajno pripovedovanje »moža, ki je poznal predsednika Coolidgea«. Ta knjiga vsebuje nepretrgano pripovedovanje povprečnega govedača o »razmerah«, »dogodkih«, »mišljenjih« itd.; pri tem sploh ne izveš, komu je to pripovedovanje namenjeno — le to, da sedi pripovedovalec v pullmanu, udobnem ameriškem železniškem vozu. Potem smo doživeli najbridkejšo Lewisovo knjigo »Elmer Gantry«, in dalje »Mantrap« ter »Miss Clair potuje« (srbskohrvatski prevod le knjige je izšel v založbi »Nolit« v Beogradu).

Kljub odličnemu talentu, ki se izraža v Lewisovih delih, nam je vendar nekoliko nerazumljivo, da je razsodišče postopalo pri izbiri na tako nenavaden način: da je namreč strogo umetniško plat ameriškega slovesstva manj upoštevalo; če bi ne bilo tako, bi se razsodišče skoraj gotovo moralo odločiti za drugega kandidata — nemara za dos Passosa.

*

»Lovec« za november 1930 vsebuje sledeče članke: Ladislav Vilár: »Za obstrljenim srnjakom s psom!« — Fr. Rojina: »Kritični dnevi« — Vilko Turk: »I. (8.) državna strelska tekma.« — Kapetan Zvonko: »Lovske puške.« — Dr. Janko Podnebšek: »Evropske obrobovalne centrale.« — Prof. P. Žmitek: »Državna razstava lovskih psov.« — Zvezek srečno izpolnjujejo mnoge slike z gozdarske in lovške jesenske razstave na Velesejmu v Ljubljani, kakor tudi zaglavja »Iz lovškega nahrbtnika«, »Kinološke vestie«, »Vprašanja — odgovori« ter »Mali oglasi«. »Lovec« velja za neclane Slovenskega lovškega društva v Jugoslaviji 100 Din, v inozemstvu 150 Din na leto.

Cvetje iz vrhov svetega Frančiška prinaša v novembru sledeče prispevke: P. Krizostom: Serafinski cvetovi (pesem). — P. Angelel: Blagor mrtvim, ki umrejo v Gospodu! — P. Hilarin Felder O. Cap. — P. Frančišek: Frančišek in evangelij (nadaljevanje). — P. Modest: Po Frančiškovi stopinjah (nadaljevanje). — P. Roman: Na po-tih brezdomca (Povest delavca). — Gerardi. — P. Gvido: Ljubi tudi dušo svojega bližnjega! — P. Hugolin: Kako se lahko lepo pripravim in zahvalim za sv. obhajilo brez molitvene knjžice. — P. Krizostom: Lilije božje ljubezni (Prizor iz Frančiškovega življenja). — P. Roman: V ledu in snegu k umirajočemu. — P. Gvido: Življenje M. Talbota delavca — tretierednika. — Razgled po svetu.

Oton Habsburški, prvorojenec zadnjega avstrijskega cesarja, ki dovrši 20. t. m. 18 let in postane s tem po hišnem zakonu Habsburžanov polnoleten.

kjer besneči tajfuni, ki se pode od Filipinov sem, uničijo večkrat cela brodovja.

Vsako svetovno morje ima svoje posebne nevarnosti. Kap Cod in Nantucket sta ob južnovzhodnem viharju skrajno nevarna, če peklena vihra zanaša ladje — evropske brzoparnike, obalne parnike in novoangleške ribiške ladje — proti peščenim obalam, ki potekajo proti viharju v pravem kotu.

Kap Hatteras, ki moli daleč ven v Atlantski ocean, je ves obdan od sipin, ki segajo daleč v odprto morje. Severni viharji, ki divjajo v nasprotni smeri zalivskega toka, ženejo čez te sipine orjaške, čisto strme valove. Ladje, ki se bore s temi vodnimi gorami, udarajo ob tla in s potem brez brambe izročene elementom, ki jih ženejo proti Diamondski sipini. Goodwinske sipine so dolge osem milj in štiri milje široke. Kakor pajek preže na dnu morja ob dealski obali. Ob plimi so skrite pod vodno gladino, ob oseki pa se prikazuje na dan obsežna kopna površina. Ladje,

Syrov (X), predsednik sovjeta ljudskih komisarjev Notranje Rusije, ki ga je Stalin odstavil. Poznavalec razmer menijo, da je to uvod za celo vrsto osebnih izmenj na vodilnih mestih sovjetskih uradov.

Zlatorog-terpentinovo milo

varuje vaše perilo.

Grofi Sforza ima besedo

Nobena doba ni zapustila poznejšemu raziskovalcu toliko in tako mnogovrstnega gradiva, kakor mu ga neumorno kopiči sedanja. V poplavi psevdogotovinskih, memoarnih, esejističnih in kritičnih slovesnih, ki od pravega dalje neprestano narašča, najdemo spise slovitih državnikov in vojskovodij, poklicnih in nepoklicnih zgodovinarjev in priložnostnih pisateljev, katerih mnogi nosijo znamenita imena. Bodisi da služijo taki spisi kot samoočrta, ali osvetlitev izločenih predmetov, bodisi da skušajo sintetično objasniti položaj, kakršen je bil pred svetovno vojno, vse diplomatske in vojaške operacije med svetovno vojno, razne mirovne konference in historični vsi gibani na svetu, ki so se od tedaj pojavljali vse do danes — eno je gotovo: toliko nasprotnih mnenj in nasprotujočih si izjav, ni nujda netena doba objektivnemu raziskovalcu, kakor jih nudi in bo še nujda sedanja.

V tem kakofoničnem koncertu se je pravkar pojavila knjiga, ki zasluži nekoliko več pozornosti. Je spis italijanskega državnika grofa Carla Sforze, nekdanjega ministra in nam radi rapalske pogodbe posebno znanega zastopnika predfašistične Italije, ki je bil pred Mussolinijevim rimskim pohodom poslanik v Parizu in je kot tak edini med italijanskimi diplomati ob nasilni spremembi režima odstopil. Njegova knjiga se imenuje v nemškem prevodu »Gestalten und Gestalter des heutigen Europas« (S. Fischer, Berlin).

Glas o njegovem delu je dolgo krožil po svetu, kdaj pa kdaj je bil objavljen celo kak odomek iz napovedane knjige; tako smo čitali še nedavno o madžaru Tiszi v »Die Neue Rundschau« in v isti reviji še prej poglavje o Pijsu XI. in o sporazumu med Italijo in Vatikanom. Zdaj leži pred nami delo v celoti in je dopuščena vsaj površna sodba o njem.

Najprej si moramo biti na jasnem o osebnosti grofa Sforze. Diplomata z dušo in srcem, to se pravi bistrogled, spreten in nadarjen s sposobnostjo pregledati velike komplekse, poučen in čvrst v obvladanju snovi, kar temelji na ogromnem bogastvu znanja in prodornosti, ki se naslanja na podrobno poznanje sleherne osebnosti in vseh okolnosti, na katerih je zgrajen dogodek ali sestav dogodkov, ki jih opisuje, je grof Sforza izredno talentiran karakterizator. Radi tega zbujajo v svoji knjigi vtis objektivnega opazovalca in nepristranskega sodnika. Njegova iskrenost ni fraza, marveč najpristnejši izraz njegovega prepričanja, ki mu nikakor ni do tega, da bi iz katerih koli ozirav olepšaval ali malicil. Ne gre pa pri vsem tem pozabiti na glavno in edino merodajno pri presoji njegovega dela: v čem obstoji njegovo osebno prepričanje, ki mu je dal tako iskrenega izraza.

Dasi je Sforza aristokrat in tega kljub vsemu prizadevanju ne more zatajiti — dolga temu so vedno ponavljajoči se razločki, ki jih dela med posameznimi osebnostmi, s katerimi se bavi, in ki jih vse do zadnje skuša karakterizirati in soditi po

poreklu — je vendar zrastle in se uveljavile v ozračju italijanske demokracije, katere je njegov neporušni politični credo. Kakor vsa ostala italijanska demokracija — izvzemši kratke dobe Sturzevoga političnega udejstvovanja — je tudi demokracija grofa Sforze globoko ukoreninjena v versem svobodnemiseltvu, ki je ustvarilo in gojilo vzporedno s svojim lastnim razvojem razvoj italijanskega tramaznstva.

Po tem objasnimo, ki je za presojo Sforzovega dela nujno potrebno, kajti njegova osebna načela tvorijo povsem prirodno temelj sleherne njegove sodbe, je možno opredeliti in omejiti objektivno vrednost njegovih izjav in tehnost njegovih karakterizacij v zgodovinskem pogledu.

Vrednost njegovega dela, radi katere smo mu prisodili, da zasluži več pozornosti nego marsikatero drugo v poplavi podobnih spisov, tiči najprej v tem, da nam je podal Sforza v galeriji portretov raznih velmož, ki jih imenuje »osebe in oblikovalce sodobne Evrope, zelo izbrano in z mnogimi neznatnimi dokumenti ter osebnimi opazovanji podprto revijo protagonistov velike drame, ki smo jo doživeli. Marsikatera zagonetka je v njegovi knjigi pojasnjena, marsikatera napačna vest je po njegovi zaslugi dobila nepotvrjeno, prvotno lice, nepregledno pa je število novih momentov, ki jih je Sforza v svoji knjigi izdal svetu in o katerih je marsikateri tak, da smemo upravičeno domniti, da li bi bil sploh kdaj prišel do naše vednosti, da ga Sforza ni opazil in vpošteval.

Poglavji vsebuje njegova knjiga preveč, da bi jih naštevati, lahko pa trdimo, da ni prežrlo nobene količine zanimive osebnosti, ki je v poslednjih dvajsetih letih imela kaj vpliva na usodo Evrope. Ako ni posvetil vsaki posebno poglavje, je vsaj pri tej ali oni priložnosti omenjena in ocenjena.

Za nas posebno zanimiva so poglavja o cesarju Francu Jožefu ter o prestolonasledniku Rudolfu in Francu Ferdinandu, potem pa o Nikoli Pašiću, kateremu je posvetil dolg in s simpatijo pisan esej, ki zasluži našo pozornost, kajti v njem obravnava zlasti vprašanje o krivdi Srbije na svetovni vojni. Kljub molčanju o tem predmetu z vso odločnostjo odklanja trditve, da bi bila srbska vlada bila poučena o pripravah za Sarajevski atentat. Celo znani članek Ljube Jovanovića, s katerim je bilvi minister l. 1924. razburil evropsko in ameriško javnost, ki je menila videti jasno priznanje indirektnih krivde Srbije na sarajevskem atentatu, je grof Sforza v svojem spisu pobil in zavrnil.

Osvetlitev fašizma s strani grofa Sforze je posebno poglavje, ki ga imenuje »Zmalničene demokracije in ki ga deli na štiri dele: Glolit ali politični vzroki fašizma; D'Annunzio ali literarni vzroki fašizma; Facta ali neposredni vzroki fašizma ter Mussolini ali spreminjevanje fašizma.

Vse v vsem nudi Sforza v svoji knjigi obilo takega gradiva, ki bo bodočemu zgodovinarju naše dobe zelo dragoceno.

POKALNE TEKME LNP.

SK Ilirija nam je javila naslednje: Za primer, da bi LNP odredila za nedeljo 9. t. m. pokalno tekmo Ilirija: Primorje, vas tem potem najvljudneje obveščamo, da smo sklenili, da k tej tekmi ne bomo nastopili ter da bomo prepustili tekmo par forfait nasprotniku.

O motivih, ki so nam bili merodajni za ta sklep, Vas bomo podrobno še informirali. Deloma je podana utemeljitev za naše postopanje v izjavi našega odbora v Sportnem listu 28. p. m.

Lahkoatletom in smučarjem SK Ilirije! Zimski trening se bo vršil ob torkih in petkih ob 19 v telovadnici I. drž. gimn. Prvi trening bo nočoj. Opozorjamo zlasti lahkoatlete, da pridejo polnoštevilno, ker se mora urediti članarina in podobno.

Plavačem SK Ilirije! Zimsko kopališče se bo otvorilo sredi novembra. Do otvoritve se bo nadaljeval suhi trening kakor tudi pouk v sportni masazi v sledečem redu: za gospode v ponedeljek, sredo in petek ob 15, za dame pa v torek, četrtek in soboto ob 15. Kraj: sportno kopališče SK Ilirije, vhod skozi zimsko kopališče.

SK Ilirija, planarna seja. Danes, v petek ob 20 bo v kavarni »Emona« izredna seja glavnega odbora. Predsedstvo prosi za polnoštevilno udeležbo. — Tajnik.

Lahka atletika

Letošnja meddržavna srečanja. Prav je, da si po zaključku letošnje lahkoatletičke sezone ogledamo uspehe posameznih držav, ki so letos tekmovala na meddržavnih lahkoatletičkih turnirjih. Na prvem mestu je Ogrska, ki je vse tri meddržavne tekme odločila v svojo korist. Tudi Nemčija, ki je na drugem mestu, se ni slabo odrezala. Tretje mesto si je osvojila v lahki atletiki letos tako uspešna Francija. Trečnji pregled je sledeči:

Ogrska 3 meddrž. tekme, 3 zmage (0 porazov), Nemčija 2 meddrž. tekmi, 2 zm. (0); Francija 5 meddrž. tekem, 3 zm. (2); Švedska 1 meddrž. tekmo, 1 zm. (0); Češkoslovaška 1, 1 (0); Avstrija 2, 1 (1); Švica 2, 0 (2); Poljska 1, 0 (1); Anglija 1, 0 (1); Italija 1, 0 (1); Norveška 1, 0 (1); Finska 1, 0 (1); in Japonska 1 meddrž. tekmo, 0 zm. (1 poraz).

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 7. nov.: Zaprt.

Sobota, 8. nov.: MLADOLETJE. Red A.

Opera.

Začetek ob 20 zvečer.

Petek, 7. nov.: Zaprt.

Sobota, 8. nov.: GROF LUKSEMBURSKI, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Mariborsko gledališče

Petek, 7. nov.: Zaprt.

Sobota, 8. nov. ob 20: ALEKSANDRA. Ab. A. Kup.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 10. nov. ob 20: ALEKSANDRA. Gostovanje mariborskega gledališča.

Kožni sejem v Ljubljani

Tradicionalni sejem oziroma dražba kož divjadi se vrši zopet prvi ponedeljek po Sv. Neži, t. j. dne 26. januarja 1931 v Ljubljani v prostorih velesejama. To organizirano prodajo lovškega prideka izvede »Divja koža«, ki je vnovčevanje kož uredila po vzorcu modernih svetovnih trgov in dosegla ugled pri svetovnih trgovcih. Edino potom »Divje kože« je mogoče našim lovcem vnovčiti blago za cene, ki mu gredo.

Lovci, zbirajte kože divjadi, da jih čimveč prinesete oziroma pošljete na naš skupni sejem.

Poseben živinorejski tečaj v Kranju

V Ljudskem domu v Kranju se bo vršil v ponedeljek, dne 17. novembra t. l., celodnevni specialen živinorejski tečaj za odbornike živinorejskih zadrug. Namen tečaja je, poučiti funkcionarje živinorejskih zadrug o presojanju in ocenjevanju plemenskih goved, zlasti pri sprejemanju za vpis v rodovnik. Presojanje živine se bo nazorno razlagalo s pomočjo 72 znamenitih velikih stenskih slik in tabel po znanem živinorejskem veščaku dr. Puschu. Praktično ocenjevanje se bo vršilo pri živini župnišča v Kranju na podlagi ocenjevalnih tabel, ki jih je nedavno izdal Kr. banska uprava v Ljubljani. Tečaj priredi okr. kmetijski referent I. Šuštič v Kranju. Pouk se bo vršil od 9 do 11 dopoldne in od 1 do 4 popoldne. K tečaju imajo dostop razen odbornikov tudi člani živinorejskih zadrug in drugi živinorejci. Ker se ima v kratkem pričeti pri mnogih nalaših živinorejskih zadrugah pregledovanje živine za spremembo v rodovnik, je tečaj zelo potreben predvsem za člane »rodovnih komisij«. Priporočamo številno udeležbo.

Bat'a zvišuje produkcijo, znižuje cene.

Kakor poročajo češki listi, je Bat'a objavil znatno znižanje cen, ki gre v nekaterih vrstah do 40%. Istosčasno pa javlja povišanje produkcije od sedanjih dnevnih 100.000 parov na 200.000 parov. Zato bo seveda pomnožilo osebo na 30.000. To zvišanje produkcije namerava doseči s svojimi metodami: znižanje cen, izboljšanje kakovosti in zvišanje mezd.

Ljubljanska borza za blago in vrednote. Radi selitve v nove prostore v Trgovskem domu bodo v dne 7. in 8. t. m. telefonske zveze z ljubljansko borzo za blago in vrednote prekinjene, kar naj blagovljoljivi člani ter ostali zainteresirane uvaževati. Obenem obveščamo vse zainteresirane stranke, da se vrše prihodnje razprave borznega razsodišča (dne 11. t. m.) že v borzni dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici št. 27, drugo nadstropje. Likvidacije. Na svojih običnih zborih bodo sklepe o likvidaciji sledeče zagrebške delniške družbe: Opekarna, d. d. za produkcijo opeke, ust. 1920, glavnica 0,5 mil. Din (vplačanih 125.000 Din); bilanca za 31. oktober izkazuje 28.544 Din izgube, za 1929 pa 90.000 Din. Nadalje Labor, d. d. za gradbeno industrijo, ust. 1920, glavnica 1 mil. Din, vplačanih 250.000 Din, izguba po bilanci 31. okt. 31.020 Din, 1929 pa 134.985 Din in d. d. za dobavo gradbenega materiala, ust. 1920, glavnica 0,5 mil. Din, doslej vplačanih 125.000 Din, po bilanci 31. oktobra 1930 znaša izguba 27.387, za 1929 pa 72.442 Din.

Nova delniška družba. Trgovinsko ministrstvo je odobrilo ustanovitev delniške družbe »Jugoslavija-film« v Belgradu z glavnico 1,2 mil. Din, ki se razdeli na 4000 delnic po 300 Din, zaenkrat se vplača 75 Din in 15 Din za ustanovne stroške. V prvi vrsti bo izdelala film »Otrte solze« v jugoslovanskem duhu, ki bo predstavljal našo borbo za osvobodjenje.

Stalne delnice Obrtne banke. Upravni odbor banke je sklenil izdati stalne delnice v kosih 1, 3, 5, 10 in 25 delnic. Zamenjava traja do 15 nov.

Nova delniška družba. Odobrena je ustanovitev »Reklamobile« d. d. v Belgradu. Glavnica znaša 0,5 mil. (500 delnic nom. 1000 Din), pri vpisu 10. nov. je plačati 20%, ostanek v teku 1 leta. Ustanovni občni zbor 17. nov. — Svrha družbe je reklama, posebno ureditev reklame na avtomobilih.

Oddaja zakupa buffeta na postaji Kontrivnica se bo vršila na ofert. licitaciji dne 29. t. m. pri ravn. drž. žel. v Zagrebu.

Prodaja neložljivih trakov se bo vršila dne 24. t. m. pri Gl. Subotički Carinarnici I. reda v Subotici.

Borza

Ljubljana, 6. novembra.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji v glavnem neizpremenjeni, popustil je Trst, čvrstejša pa je Praga. Promet je bil znanen, posebno v devizi Newyork. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Trst, ostale devize pa je dala Narodna banka.

Ljubljana (v oklep. zaklj. teč.). Amsterdam 2273.50 bl., Berlin 1344.50—1347.50 (1346), Bruselj 787.40 bl., Budimpešta 988.50 bl., Curih 1074.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 795.90 bl., London 274.32 bl., Newyork 56.275—56.475 (56.375), Pariz 221.81 bl., Praga 167.11—167.91 (167.51), Trst 294.40—296.40 (295.40).

Zagreb. Amsterdam 2273.50 bl., Berlin 1344.50—1347.50, Bruselj 787.40 bl., Budimpešta 987—990, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 794.40—797.40, London 273.92—274.72, Newyork 56.275—56.475, Pariz 220.70—222.70, Praga 167.11—167.91, Trst 294.51—296.51. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 6.82 milj. Din.

Belgrad. Berlin 1344.50—1347.50, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 794.40—797.40, London 273.92—274.72, Newyork 56.275—56.475, Pariz 220.81—222.81, Praga 167.11—167.91, Milan 294.30—296.30, Curih. Belgrad 9.1280, Amsterdam 207.425, Atene 6.68, Berlin 122.80, Bruselj 71.83, Budimpešta 90.20, Bukarest 3.06, Carigrad 2.44, Dunaj 72.575, London 25.03125, Madrid 58.10, Newyork 515.375, Pariz 20.24, Praga 15.285, Sofija 3.73, Trst 26.975, Varšava 57.75, Kopenhagen 137.80, Stockholm 138.25, Oslo 137.825, Helsingfors 12.975.

VREDNOSTNI PAPIRI

Tečaji državnih papirjev so bili čvrstejši in tudi promet večji, posebno v vojni škodi. Bančni papirji beležijo običajen zaključek v Poljo-banki, nadalje je popustil tečaj Jugobanke, ucvrstila pa pa se je Srbska. Med industrijskimi papirji je bila zaključena Drava po neizpr. tečaju, Brod. tovarna vagonov. Ponovno je popustila Trboveljska (od 379—382 na zaklj. 372, 373).

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92 bl., 7% Bler. pos. 82 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Prastedion 930 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Split cement 400 bl., Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. p. p.: 7% inv. pos. 83.50—85 (84), agrari 51.50—53.50, voja škoda ar. 429—429.50 (428.75—429), kasa 429—429.50, 11. 429.50—430, 12. 429—430 (428), 2. 420—424 brez kup., srečke Rdeč. križa 52 bl., 8% Bler. pos. 91.25—92, 7% Bler. pos. 80.50—80.75 (80.50), 7% pos. Drž. hip. banke 80.25—80.75. — Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Katoliška 40 bl., Poljo 56—56.25 (56), Kreditna 96 den., Union 191 den., Jug 79—80 (79.50—79), Lj. kred. 122 den., Medunarodna 67 den., Obrtna 36 den., Prastedion 925 den., Srbska 188—189 (188—189), Zemaljska 130—131 (130). — Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttman 135—137, Slaveks 50 den., Slavonija 200 den., Danica 100—101, Pivara Sar. 190—200, Drava 233—236 (235), Sečerana Osjek 298—300, Nar. ml. 20 den., Osi. ljev. 197 den., Brod. vag. 90—100 (90), Union 120 bl., Vevče 124—130, Isis 40 den., Ragusea 397—400, Oceania 205 den., Jad. plov. 570—620, Trboveljska 372—375 (372—373).

Belgrad. Narodna banka 8125, 7% inv. pos. 87, voja škoda 448.50—449.50, 11. 451—451.50, 12.453—453.50, Tob. srečke 23.50—25, 8% Bler. pos. 92.50, 7% Bler. pos. 80.75, 7% pos. Drž. hip. banke 80.25, 6% begl. obv. 74.

Notacije drž. papirjev v inozemstvu. London 7% Bler. pos. 79.50—80.25, Newyork 8% Bler. pos. 90—92, 7% Bler. pos. 79.50—80.50, 7% pos. DHB 79.75—80.

Dunaj. Don. sav. jad. 87.60, Wiener Bankverein 17.10, Creditanstalt 47, Escompteges. 158, Union 23, Aussiger Chemische 159.50, Mundus 146, Alpine 19.10, Trbov. 46.50 Rima Murany 70.70.

Žitni trg

Tudi danes je bila tako na našem kakor svetovnem trgu slaba. Promet je nadalje majhen in cene nagibajo k popuščanju. To nazadovanje je pripisovati, da je postal konzum še bolj rezerviran kot prej. Danes se je zahtevalo za blago: pšenica Srbobran 147.50, Sombor okolica 132.50, koruza umetno sušena 82.50, stara 98.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Pšenica 79/80 kg be. in gor. bn. 132.5—135, be. Tisa slep 142.5—145, gor. be. in bn. Bega slep 137.5—142.5, bn. Tisa slep 140—145, juž. bn. 135—137.5, sr. 78 kg 130—132.5, slav. 78 kg 127.5—130. Ječmen be., sr. 63/64 kg 102.5—105. Koruza be., sr. stara 95—97.5, be., sr. nova 60—65, be., sr. nova dec., zan. 67.5—70, be., sr. nova marec, april, maj 83.5—85, ban. dec., jan. 62.5—65, sr. nova posušena in sr. nova posušena ladja 80—82.5. Moka be. ogg 240—250, 2. 210—220, 5. 180—190, 6. 150—155, 7. 105—110, 8. 77.5—82.5. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 20, koruza 15%, moka 8 vagonov. Tendencia mlačna.

Budimpešta. Tendencia slaba; koruza prijazna, Promet miren. Pšenica marec 15.36—15.37, zaklj. 15.36—15.37, maj 15.46—15.46, 15.46—15.47. Rž marec 8.56—8.60, zaklj. 8.57—8.58. Koruza maj 11.50—11.65, zaklj. 11.63—11.64, tranzit maj 9.47—9.50.

Les

Povpraševanje je za čiste testone 19—30 cm širine. Tendencia neizpremenjena.

Hmelj

Nürnberg. 6. nov. as. Na trg je bilo pripeljanih 100 bal hmelja, prodanih pa je bilo 80 bal. Kupčevalo se je za hallertauski hmelj od slabše do prve vrste po 55 do 110 mark, za slabši württemberski hmelj po 65 mark, za slabši do srednji spalterški hmelj po 70 do 75 mark. Za inozemski hmelj ni bilo nobene kupčije. Razpoloženje in cene so bile neizpremenjene.

Iz službenih objav

Dražbeni oklici. Dne 10. nov. t. l. ob 11 be. pri sodišču v sobi št. 7 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Gor. Radgona, vl. št. 52, Cenilna vrednost 80.820 Din, najmanjši ponudek 53.680 Din. Okrajno sodišče Gor. Radgona. — Dne 11. dec. t. l. se bo vršila pri sodišču v sobi št. 21 dražba Kolenc Jožefa st. in Kolenc Antona nadl. in Kolenc Jožefa ml., solastnega zemljišča, vl. št. 445 k. o. Turnišče, parc. št. 62, pod B 6, 8 in 9. Nepremičnina: hiša dvorišče in vrt, vl. št. 445, parc. št. 62 k. o. Turnišče, ki je last do polovice Kolenc Jožefa st. do četrtrine Kolenc Jožefa ml. in četrtrine nedl. Kolenc Antona, je cenjena na 12.000 Din. Izključena cena je 12.000 Din. Pod to ceno se zemljišče ne prodaja. Okrajno sodišče v Dolnji Lendavi. — Dne 13. decembra t. l. ob 9 bo na licu mesta na Brodu ob Krki, hiš. št. 23, dražba nepremičnin: zidana hiša z gospodarskim poslopjem in vrtom, dalje 17 njivskih parcel, dva travnika, 1 sadovnjak in štiri gozdne parcele, zemljiška knjiga k. o. Vel. Mraševo, vl. št. 12 in 13. Cenilna vrednost 61.528.80 Din, vrednost pritlikline 80 Din, najmanjši ponudek 41.020.20 Din. Okrajno sodišče v Krškem.

Sport

Pred glavno odločilno bitko

Ogromna borba, ki se vodi med najboljšimi klubi države že devet tedelj, bo v nedeljo končana. Rešeno bo veliko vprašanje, ki muči že toliko tedelj prijatelje nogometa. Tri leta se igrajo tekme na sedanji način po točkah, in če vsako leto se je najkasneje po osmem kolu točno vedelo, katero momstvo si bo priborilo ponosni naslov državnega prvaka. Prvič v zgodovini jugoslovanskega nogometa se je zgodil tak slučaj, da bo šele zadnja tekma odločila, kdo da bo prvak.

Za prvenstvo se borita BSK in Concordia, ali bolje rečeno nogometaši Belgrade in Zagreba se bore za prestrž v državi. Radi tega bo ravno ta tekma mogoče ena najlepših in najzanimivejših v zadnjih letih sploh. In tudi stvarno najboljša kluba se bosta borila v nedeljo. Ne moremo, da ne bi za nedeljo malo uigabili. Kdo bo zmagal, kdo ima največ upanja na zmago? Oba! Le da ima Concordia to prednost, da igra na lastnih tleh. To je dosti, vendar pa na vsak način premalo, da bi mogli reči v naprej, Concordia bo zmagala. No, pa saj Concordiji zmaga tudi ni absolutno potrebna, dosti je, če doseže neodločen rezultat. Concordia ima sedaj 13 točk, BSK pa 12, torej v slučaju, da konča nedeljska tekma neodločeno, bo imela Concordia 14 točk, BSK pa le 13. Seveda v tem slučaju pa lahko nastopi nekaj, kar je velika redkost v prvenstvenem tekmovalju ne samo pri nas, temveč tudi v inozemstvu. Kajti če v nedeljski tekmi v Belgradu med Jugoslavijo in Hajdukom zmaga eden ali drugi, bo imel ravno toliko točk kakor jih bo imela Concordia. V tem slučaju bo odločala boljša goldiferenca in odločale bodo o državnem prvenstvu stotinke. Redek slučaj, ki se je zgodil samo enkrat na Angliškem, ko je desetinka odločila prvaka Anglije. Tak slučaj je tudi zelo verjeten, da bo naslopl v nedeljo, kajti oba kluba imata precej izenačena moštva.

Nedeljski finale ima pa poleg že omenjenih dejstev še drug, za Zagreb važen pomen. Letos prvič zastopa zagrebški sport v tekmah za državno prvenstvo klub, ki sicer obstaja tudi 25 let, pa nastopa letos prvič v tekmah za drž. prvenstvo. Pa ne samo nastopa, temveč dosega tudi uspehe, ki dokazujejo, da Concordia predstavlja danes jugoslovansko sekstra klaso. In če je proti takemu klubu prvak Slovenije izgubil dve tekmi z visokimi rezultati, ni nič čudno. Mi smo že takrat po končanih izločilnih tekmah poročali, da bo Concordia igrala v tekmah za državno prvenstvo odlično vlogo. Kako prav smo imeli, potrjujejo izidi tekem za državno prvenstvo.

K finalni tekmi bo prišlo veliko število ljubiteljev nogometa iz vseh krajev države. Iz Belgrade je napovedan poseben vlak, iz drugih pokrajin bodo pa vozili avtobusi. Tudi iz Ljubljane bo odšlo precejšnje število gledalcev, največ seveda z avtomobili. Ne samo doma, temveč tudi v inozemstvu je veliko zanimanje za to tekmo. Zastopniki časopisja iz inozemstva bodo tudi prisostvovali tej veliki borbi. Dunajski »Sport Tagblatt«, »Kicker« in »Sport Hirsap« odposlajo svoje urednike k tej veliki tekmi. Sodil bo to odločilno tekmo naš star znanec Miesc ali pa Geru.

TRETORN

galoše in čevlji za sneg

kupujejo vsi, ki cenijo svoj denar in varujejo svoje zdravje. Kupite tudi Vi še danes znamko

TRETORN

ker je najboljša.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Službo išče

mlado, pošteno dekle, ima veselje tudi do kuhe. Šla bi najraje h kakšni vdovi ali zakoncu. Naslov v upravi »Slov.« št. 12.729.

Služkinja

samostojna, katera zna kuhati, ima rada otroke, snažna, krščanskega mišljenja, se sprejme k štiričlanski družini na Gorenjskem v stalno službo. — Naslov pove uprava Slovenca pod št. 12.707.

Prodajalka

se sprejme v trgovino z mešanim blagom na delu. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 12.764.

Službodobe

Dva potnika

za Kranjsko, dobra organizatorja za povečanje slik se sprejmeta. — »Mina«, Maribor, Pobrežje, Nasipna 16.

Magistra farmacije

spretnega, ki je odslužil vojske (ne starejšega od 32 let), z znanjem nemškega jezika, sprejemno. Mesto stalno. — Pismene ponudbe s fotografijo je poslati Angleški drogariji, Knez Mihajlova 33, Beograd.

Pouk

Šoferska šola

prva oblast. konc., Čamernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoauto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Stanovanja

Meblor. soba

se takoj odda. — Naslov v upravi lista pod št. 12.763.

Razno

Zveza brivskih in lasničarskih pomočnikov

Zagreb, Ilica 55/II, desno, daje gg. delodajalcem brezplačno posredovanje dela za pomožno osobje.

Žandar. podoficirji!

Kdo izmed gg. žandarmerskih podoficirjev v Sloveniji bi hotel prostovoljno zamenjati enako mesto v Srbiji, Vardar, puk? Potni stroški se povrnejo. — Cenj. ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 4250.

Vnajem

Ulični lokal

s stransko sobo za urad ali v druge svrhe, v sredini Ljubljane se odda takoj (Francisk. ulica 8). Ponudbe na: dr. B. Vouk, Zagreb, Mošnjiskijeva 18.

Izvoz jajc

Iščem takoj suho skladišče

za prevzem jajc v raznih krajih Slavonije, Hrvatske in Slovenije. — Dobavitelji, kakor tudi trgovci, ki se pečajo s kupčijo z jajci, naj pošljejo svoj naslov na P. J. KLEFISCH izvoz jajc - Ptuj.

Posrestva

Proda se njiva

ležeča na severni strani Ljubljane, v izmeri 7000 do 14.000 m², za ceno po dogovoru. — Naslov pove uprava lista št. 12.734.

Enodružinska hiša

se proda s pritliklinami, vrtom 1000 m², zasajenim s prvotno sadnim drevjem in trto. Vrt je obdan z lepo in močno cementno ograjo. Hiša leži na prijaznem kraju, poleg avto-postaja, do žel. postaje je 7, do cerkve 10 minut. Cena po dogovoru. — Več se izve pri lastniku v Kamniku — Zaprice 30.

Proda se travnik

v izmeri okrog 38.000 m², ležeč v mestnem Logu, za ceno po dogovoru. — Naslov v oglaš. oddelku Slovenca pod št. 12.733.

Proda se njiva

ležeča na severni strani Ljubljane, katera bi se dala lepo parcelirati za stavbe, v izmeri 8500 m², za ceno po dogovoru. — Naslov pove uprava Slovenca pod št. 12.735.

Kupimo

Staro pohištvo

dobro ohranjeno, za več sob, kupim. — Naslov v upravi lista št. 12.714.

Vrednostne papirje

srečke, obligacije, delnice kupuje upravništvo »Merkur«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II, tel. 30-52.

Glasba

Philipsov jubilejni pianino

s petletnim jamstvom do bite edinole pri Minki Modic, Cojzova cesta 9.

Prodamo

Premog

trboveljski, slozijski, angleški in koks dostavlja na dom »Ilirija« d. z o. z., Dunajska cesta 46, Miklošičeva cesta 6. — Telefon 28-20, 25-95.

Naprodaj

večja množina prvotne gline. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 12.666.

Puhasto perje

čisto čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROŽOVIĆ — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Najceneje kupite

Otomane 550 Din
Vložke, tapec. 340 Din
Vložke, žične 130 Din
Madrace 240 Din
Divane 1500 Din
Linoleum, zavese, afrike, žima v zalogi E. Novak, Maribor, Slovenska 24.

Tri kino-aparate

v zelo dobrem stanju, poceni prodam. Cenjene ponudbe poslati na upravo Slov. pod šifro »Aparat«.

Obrt

Proti izpadanju las

in boleznim lasišča je »Ines« edino uspešno sredstvo. 1 lonček 38 Din. »Ines«, Ljubljana, Merošodna ulica 1.

Debele

Iuskinaste otrobe

kupite najceneje pri trdk A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

211
zahvalnic
v originalu
je vsakomur
na vpogled

Uspeh v 4 dneh

MELEM LAMICO

„Smrt žuljem“

odpravlja žulje, bradavice, trdo kožo. Siguren učinek brez bolečin. Ne ovira pri hoji. Dobi se povsod.

LAMICO drogerija

BEograd
Knez Mihajlova ulica 14

*Inserati
v »Slovencu«
imajo največji uspeh*

*Najcenejši
nakup drve
ter talovskega
premoga po
originalnih
rudniških
cenah pri
S. Tičar,
Maribor
Jedrska ul. 19
Telefon št. 27-15*

Kdor rabi vreče **kupi jih najceneje** pri tvrdki:
Mirko Mlakar
Ljubljana · Slomškova ulica št. 11

Izredna prodaja

raznih moških in deških oblek, zimskih suknjičev, raglanov, manufakture, galanterije itd. na Gosposvetki cesti št. 8 :: Ljubljana (poleg mesarije Slamič).

Cene skoraj polovične. Ne zamudite ugod. prilike! Samo, dokler traja založa.

Začetek prodaje v soboto, dne 8. novembra 1930.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

RAZGLAS

Županstvo občine Bled razpisuje

oddajo naprave kanalizacije zdravilišča Bled.

Ponudbe je treba v zmislu razpisa pod običajnimi pogoji vložiti pri županstvu Bled do ponedeljka dne 20. novembra 1930 do 11 dopoldne.

Proračuni, splošni in posebni gradbeni pogoji ter načrti so med urad. urami na vpogled v obč. pisarni na Bledu. — Istotam se dobe razpisni pripomočki proti plačilu nabavnih stroškov, in sicer 100 Din za tiskovine in 250 Din za načrte.

Županstvo občine Bled, dne 5. novembra 1930.

Župan: RUS, s. r.

Potrji globoke žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš iskreno ljubljeni brat, gospod

Karel Kalmus

zasebnik

dne 6. t. m. ob 1/6 jutraj, previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal. Pogreb dragega pokojnika bo v petek dne 7. novembra 1930 ob 4 popoldne izpred mrtvašnice Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 6. novembra 1930.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

TIVAR OBLEKE

za gospode od Din 240—790—
za dečke 11—16 let od Din 200—420—
za otroke 3—10 let Din 110—160—
zimske kapuce od Din 300—750—
hlače Din 89—150—

Ogled prost brez obveze nakupa!

Samoprodaje v vseh večjih krajih

V Ljubljani prodajalna

Ivan Kos, Sv. Petra cesta 23

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslov. knjigarn v Ljubljani 29. zvezek: Savitnik, IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZJUBLJENI SVET (The Lost World), Roman (s slikami), 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Remmich, ZAGORSKI ZVONOVI, Slavik, NA SINAJ, 30 Din, vez. 42 Din. — 33. zvezek: Bridges, NA POMOC, 30 Din, vez. 42 Din. — 35. zvezek: Brackel, CIRKUSKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din.

Hans Dominik:

Moč treh

Roman iz leta 1955.

Svež veter je piskal nad višinami. Erik Truvor je snel klobuk z glave in si hladil razgreto čelo. Sedel je na skalo na robu strmine. Tako je sedel dolgo tih in nem kakor kamen pod njim.

Glasni in neurejeni glasovi preteklih noči so začeli prehajati v jasno, močno melodijo. V nedopovedljivo čuvstvo polno zaupanja, miru in moči, ki se je izlivalo iz njega in se mu vračalo iz nemega skalovja, temno zelenih borovcev, z vrhov daljnih gorskih grebenov.

V tem hipu je objemal njegov duh daljno prostorje in časovje, spajal sedanost s preteklostjo in prihodnostjo. Spomini na Pankong Co so oživali. Skrivnostni nauki in reki, govorjeni vedno znova z enako prepričevalnostjo in verjetnostjo, in vedno znova je dvomil nad njimi. Sedaj je napočila ura, ki mu jo je napovedal opat iz Pankong Coa s smehljajočim zaupanjem.

Ura izpremembe! Ura, ki je razdelila njegovo zemsko življenje v dva dela.

Ko je pred dnevi spoznal dalekosežni pomen Silvestrove iznajdbe, ko je ugledal možnost, da z njeno pomočjo predpiše svetu nove zakone, svoje zakone, ga je veličina misli vsega preplašila in potrla. Sedaj je bilo odločeno.

Usoda je govorila po starcu v Pankong Cou in ga izbrala za svoje orodje.

S trdnimi koraki se je vrnil v Linnais. Svest si zmage. Prepričan in prekvašen z mislijo na svoje poslanstvo.

Iz dolgega okrepujočega spanja se je bil zbudil Silvester. Iznajdba . . . žarilnik . . . gradnje, vse to je ležalo ko v sanjah pred njim.

Sedaj, ko je bilo končano najtežavnejše, ko je bil njegov stvor izpolnjen, so se njegove misli neovirano vrstile k prejšnjim rečem. Splavale so v Trenton. Mislil je na Jano.

Samega se ni več razumel. Kako je bilo mogoče, da je v teh delavnih dneh tako docela pozabil na Jano. Ali ga je vprašanje tako začaralo? Je stal pod kakim drugim vplivom? Nobenega odgovora ni vedel na to.

Videl je svojo nevesto. Videl jo je, kako neguje v malem vrtiču pred hišo svoje ljubljene cvetlice. Zagledal jo je v zaupnem medsebojnem pomenku ob svetiljki. Videl je, kako njena nežna lica rdečijo pri govorjenju v rožnati barvi in kako se svetijo njene oči. Videl jo je, kako se v tihih večernih urah ziblje v lahni hoji ob njem po poljih.

Potem je ugledal dr. Glossina in zaskrbelo ga je. Mora k Jani, mora jo varovati, mora jo spraviti na varno. Ljubezen in bojazen sta se mešali v njegovih mislih.

Nestrpno je čakal, da se vrne Erik Truvor. V bežni naglici mu je razložil svoje načrte in svoje želje. Iznajdba je gotova. Izpeljava je malenkost. Če bi trajala brez njegovega sodelovanja malo dlje, kaj je na tem.

Ne da bi trenil, je poslušal Erik Truvor Silvestrove želje.

»Radi ene ženske hočeš pobegniti?«
»Pobegniti? Kaj naj pomeni ta beseda pri tebi? Iz Janinih ust bi bila upravičena.«

»In naše poslanstvo?«
Erik Truvor je izgovoril s poudarkom.

»Poslanstvo? Svojo nalogo sem izvršil. To mi pravi moja notranjost. Iznajdba je dovršena. Kar sem imel dati, sem dal. Delo v delavnici gre brez mene. Kaj je na tem, ali je nekaj dni prej ali pozneje?«

»V nekaj dnevih lahko padejo tisoči mož, tisoči ženah postanejo lahko vdove. V nekaj dnevih se lahko pripeti več nesreče, kot bi se mogla popraviti v desetletjih.«

»Ti gledaš črno. Ali pričakuješ že v najbližjem času, da izbruhne vojna?«

»Seveda. Vsak dan, vsako uro lahko padejo prvi strelji. Zategadelj moramo izgotoviti aparat čim prej. Odpočili smo se. Nič nas ne ovira, da se takoj lotimo dela.«

Silvester je obstal nem. Nasprotujoča si čuvstva so se borila v njegovi notranjosti. Videl je Jano v Glossininih rokah. Videl je bojišča pokrita z mrličji in ranjenci . . . Čast in vest sta ga prisilila, da žrtvuje svojo ljubezen. Storil je to s krvavečim srcem.

»Toda . . . Močna vznemirjenost mu je sijala iz oči . . . »Toda odkod veš, da bo izbruhnila vojna že v najbližjem času? Svojo vero vendarle opiraš le na domnevanja.«

Brez besede je Erik Truvor pokazal na Indea.

»Ti, Atma! Ti praviš?«

»Povedal sem, kar sem videl v tihih nočeh, ko sta vidva delala. Videl sem svetle meče v rokah sovravnih bratov, pripravljene na moritev.«